

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 16 (369)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
29 серпня 2014 року

ПЕРШОВЕРЕСЕНЬ

ВІТАННЯ МІНІСТРА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ О.С. МУСІЯ З НАГОДИ ДНЯ ЗНАНЬ

Шановні першокурсники, викладачі та студенти вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів України!

Щирісердечно вітаю вас з Днем знань.

Цей день об'єднує всю нашу країну, яка вкотре за багатовікову історію захищає свою незалежність та європейське майбутнє. Нині слова «Мир» та «Незалежність» набули для нас усіх особливої цінності, життєвої важливості.

Усім медикам та особливо тим, хто вперше прийде до студентських аудиторій, необхідно усвідомити значення досконалих знань та умінь лікарів і медичних сестер, від яких залежить життя людей та безпека країни. Сучасний лікар повинен мати фундаментальні знання, постійно їх удосконалювати й володіти новітніми методами профілактики захворювань та їх лікування. Особливого значення зараз набуває військова медицина та медицина катастроф.

Хай прикладом патріотизму, милосердя та гуманізму, відданості своїй благородній професії стануть для Вас, наша молода зміна, медичні працівники й волонтери, які на Майдані та у зоні Антитерористичної операції ціною власного здоров'я та життя рятували й рятують наших захисників.

Понад 24 тисячі першокурсників долучаються до багатотисячної родини вищої медичної школи цього року. Переконаний, що вітчизняна медицина отримає гідне поповнення. Вірю, що ви прийдете працювати у нову систему охорони здоров'я, побудову якої розпочинає Міністерство охорони здоров'я України спільно з громадськістю.

Збережіть у душі прекрасний вислів

Батька медицини Гіппократа: «Медицина воістину є найблагороднішим з усіх мистецтв» та завжди пам'ятайте про Честь білого халата.

Найтепліші слова подяки адресую педагогам, які віддають свої знання та уміння майбутнім поколінням медиків і провізорів.

Бажаю усім студентам, викладачам і професорам вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладів творчої наснаги, вагомих здобутків у праці та навчанні на благо Батьківщини та охорони здоров'я українського народу, мирного неба!

Слава Україні!

Олег МУСІЙ,

Міністр охорони здоров'я України

У ЗОНІ АТО

ІРИНА ТОКАРЧУК: «ТАКОЮ, ЯК БУЛА ДО ВІЙНИ, МАБУТЬ, УЖЕ НІКОЛИ НЕ БУДУ»

Вже кілька місяців студентка 3-го курсу Тернопільського медичного університету імені І.Я. Горбачевського Ірина Токарчук перебуває у зоні АТО. Про поранених, війну та своє життя у цих непростих умовах вона поділилася з читачами нашого видання.

— Відверто кажучи, в зону АТО мені було трохи лячно їхати, але розуміла, що маю виконати обов'язок медика, — розповідає Ірина. — В університеті відвідувала заняття з військової медицини, вони тривали два тижні. А дець із середини квітня я та ще кілька студентів пройшли підготовку на тренувальних базах як інструктори з надання невідкладної медичної допомоги в бойових умовах. Після цього поїхала в зону проведення Антитерористичної операції. Батьки, звісно, дуже хвилювалися й були проти, щоб я їхала, але, знаючи мене, вирішили по-доброму відпустити та підтримати. Мені це дуже допомагає, бо на війні надзвичайно важливо знати, що у тебе міцний тил.

ПРО МЕДИЦИНУ

— Я народилася на Волині, у Камінь-Каширському районі. Є там серед лісів село Черче, де живуть спокійні, прості,

хороші люди. Мої батьки звичайні сільські люди без вищої освіти, але інтелігентніших за них я ще не зустріла. Вони завжди щирі в усьому що роблять і говорять (мабуть, тому я терпіти не можу лицемірства й закулісних ігор). Коли мені було три роки, потрапила в лікарню, була серйозна загроза життю, але все обійшлося. Мені робили невелике оперативне втручання під місцевою анестезією, пригадую, як цікаво було спостерігати за дивними лікарями-хірургами в білому. Ще довго після того гадала, що в лікарнях працюють лише медсестри й хірурги, інших спеціальностей для мене не існувало. З того часу мрію стати саме хірургом. Скільки аргументів проти цього наслухалася, не злічити. Різні люди мене переконують, що це робота не для жінки, забиратиме увесь час, що це дуже важка спеціальність. Я це все знаю та розумію, але чомусь це найбільше.

Після 9-ого класу вступила до Волинського ліцею-інтернату на хіміко-біологічний профіль. Пла-

нувала після закінчення подати документи до ТДМУ, але в 11 класі розлінувалася й не набрала достатньої кількості балів, тому провчилася рік в Національному університеті харчових технологій у Києві. Відтак забрала документи та спробувала знову, але не з'ясувала умов та не склала додатковий іспит ЗНО з історії України, тож узялася опанувати сестринську справу в ТДМУ у ННІ медсестринства, а торік після закінчення вже вступила на медичний факультет.

ПРО СЛУЖБУ

— Здебільшого перебуваю на різних військових базах. Вони розташовані переважно в літніх таборах і пансіонатах неподалік населених пунктів. Часто доводиться спати на підлозі, хоча трапляється і «напівлюкс». Буває, що вода лише холодна, а іноді — лише з водойми. Бійцям зі сном важче, адже сплять на підлозі, а іноді й просто неба у спальниках, відтак дуже часто хворіють на застуду, бронхіт, гайморит... Доводиться зашивати порізи, обробляти інші рани. Бійців із серйозними травмами відразу відправляємо до лікарні. Поранення майже завжди комбіновані, медики це називають політравмою. З нашого батальйону вже 19 поранених, хоча його називають найбільш щасливим. Однак правда гірка: кілька днів тому двоє наших підірвалися на гранаті.

(Продовження на стор. 15)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013-2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

**ЗВІТНА ДОПОВІДЬ РЕКТОРА ТДМУ, ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА
НАМН УКРАЇНИ, ПРОФЕСОРА ЛЕОНІДА КОВАЛЬЧУКА**

Шановні делегати конференції трудового колективу університету, шановні члени вченої ради, шановні колеги!

У звітному 2013-2014 навчальному році матеріально-технічна база університету й надалі покращувалася, зміцнився кадровий склад, особливо на стоматологічному факультеті, удосконалювалися впроваджені нові методики навчання студентів.

Наші досягнення були відзначені на державному рівні. Так, за результатами галузевого моніторингу діяльності вищих навчальних закладів IV рівня акредитації, закладів післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України за основними показниками діяльності за 2013 рік ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України» посів перше місце серед усіх вищих медичних навчальних закладів.

Провідні місця отримав наш університет серед ВМ(Ф)НЗ України і за результатами складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок». Так, за результатами ліцензійного іспиту «Крок-1» студенти фармацевтичного та стоматологічного факультетів зайняли 2 місце (середній бал 69,6 % та 71,4 % відповідно), лікарі-інтерни ННІ післядипломної освіти другий рік поспіль посіли 1 місце в Україні (середній бал 87,8 %). Вищі результати, ніж по Україні, показали студенти при складанні Крок-2 «Загальна лікарська підготовка» 76,6 % проти 74,2 % по Україні та Крок-2 «Фармація» 91,3 % проти 84,1 % відповідно.

Рішенням вченої ради університету від 8.07.2014 (протокол №17) затверджено Положення про підготовку кадрового резерву на керівні посади ТДМУ. Метою створення кадрового резерву ТДМУ є вдосконалення кадрової політики й стимулювання активного професійного зростання персоналу.

В основу підготовки резерву кадрів покладається конкурсний відбір претендентів на керівні посади. Для забезпечення максимального доступу до підготовки резерву кадрів молодих вчених і перспективних студентів старших курсів вводяться вікові обмеження.

Передбачається, що в процесі підготовки резерву керівних кадрів будуть виявлені перспективні науковці, студенти старших курсів, які зможуть ефективно працювати з врахуванням сучасних тенденцій та запитів майбутнього в медичній освіті, медицині та охороні здоров'я, розвиваючи підрозділи університету, які вони в перспективі очолять. При цьому враховано, що згідно із Законом України «Про вищу освіту» перебування на керівних посадах у вищих навчальних закладах обмежено двома термінами (10 років).

Після проведення конкурсного відбору претендентів на кадровий резерв університету здійснюється їхня інтенсивна підготовка, яка передбачає:

– здобуття другої освіти за спеціальністю «менеджмент»;

– стажування в кращих українських і зарубіжних навчальних та науково-дослідних закладах;

– курси спеціальної підготовки з залученням до читання лекцій та проведення семінарів видатних науковців України, Європи та США.

Враховується, що до керівного складу університету входять: ректор, проректори, декани, директори навчально-наукових інститутів, завідувачі кафедр. Всього – 75 посад.

Передбачено три лінії резерву кадрів. Перша, друга лінії з викладацького складу по 1 особі на кожну лінію, третя лінія – з числа студентів старших курсів – 2 особи. Отже, кожний керівник названого підрозділу університету повинен готувати 4 претенденти резерву керівних кадрів, які в майбутньому зможуть очолити цей підрозділ.

Це Положення передбачає послідовність підготовки працівників з кадрового резерву, відповідно до якої призначення осіб даної категорії здійснюється в такій послідовності: асистент, доцент, професор кафедри, завідувач кафедри, директор навчально-наукового інституту, декан факультету, проректор, ректор.

Згідно з Положенням оголошено конкурс кадрового резерву. Подання заяв для участі в конкурсі закінчується 30 листопада 2014 року. Після цього буде проведено визначення загальної рейтингованості претендентів у бальній системі. Крім того, передбачена співбесіда та оцінка претендента комісією за 12-бальною шкалою. Кожному зарахованому до складу резерву встановлюватиметься надбавка до заробітної платні 25% за напруження. Зарахованим до складу резерву з числа студентів, магістрантів, клінічних ординаторів, аспірантів встановлюватимуться щомісячні додаткові доплати в розмірі 500 грн. кожному.

Протягом 2013-2014 року успішно підтримувалася практика он-лайн відеоконференцій та відеолекцій. Для цього часто використовувався відремontований, сучасний та обладнаний необхідним устаткуванням актовий зал адміністративного корпусу. Для проведення оперативних нарад налагоджене використання відеоконференц-залу. Для прикладу, магістерські роботи магістранти-іноземці захищали у режимі реального часу з використанням он-лайн відеозв'язку з допомогою програми Lync.

2013-2014 навчального року продовжувала працювати програма міжнародних студентських обмінів, яка спрямована на

розширення академічної мобільності студентів, покращення якості вищої освіти, підвищення ефективності наукових досліджень, забезпечення зростання конкурентноздатності випускників нашого університету на українському та міжнародному ринках освітніх послуг і праці.

2014 року Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського подав заявку на участь у міжнародному проєкті Erasmus Mundus MEDEA – Альянс медичних університетів, яка була успішно прийнята основним координатором проєкту – університетом Поля Сабатьє (м.Тулуза, Франція). Проєкт MEDEA здійснюється у рамках Erasmus Mundus та фінансується Євросоюзом (EACEA) з липня 2013 року до липня 2017 року. До нього входять 10 європейських університетів та 10 університетів-партнерів з шести країн східного партнерства, як-от Україна, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Молдова, Білорусь.

Загалом упродовж 2013-2017 рр. проєкт фінансуватиме низку програм мобільності на різних рівнях (для студентів, магістрантів, докторантів, постдокторські програми тощо), а також кілька програм для академічного та адміністративного персоналу медичних і навчальних закладів. Проєкт MEDEA покриває транспортні витрати, візову підтримку, щомісячні витрати на проживання, житло та медичне страхування заявника.

Від України в програмах обміну за результатами відбору візьмуть участь 10 науковців і студентів, з них 7 – представники Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського:

– кандидат фармацевтичних наук Соломія Козачок працюватиме за post-PhD програмою в Université Paul Sabatier (Франція) упродовж 10 місяців;

– Єгорова Вікторія братиме участь у магістерській програмі (10 місяців) у Universidad de Santiago de Compostela (Іспанія);

– кандидат медичних наук Тетяна Ковальчук проходить стажування в Universidad de Santiago de Compostela (Іспанія) тривалістю 1 місяць;

– студенти ТДМУ – Тарас Бідованець, Оксана Боб, Марія Бобик та Вікторія Сисюк – братимуть участь в академічному семестровому обміні (6 місяців) з європейськими університетами Università degli Studi di Perugia (Італія), Aristotle University of Thessaloniki (Греція), Vilnius University (Литва).

В університеті успішно продовжується й практика стажування викладачів за кордоном. За звітний період 105 викладачів університету побували за кордоном з метою вивчення засад, структури та організації додипломної й післядипломної підготовки медичних кадрів, організації навчального процесу, проведення наукових досліджень тощо.

Учерегове на базі НОК «Червона калина» відбулася XI Всеукраїнська навчально-наукова конференція з міжнародною участю, присвячена 160-річчю з дня народження І.Я.Горбачевського, «Досягнення та перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України» (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку). Співголовою конференції був О.П. Волосовець – заступник директора департаменту роботи з персоналом, освіти і науки, начальник відділу освіти та науки МОЗ України. У конференції взяли участь 7 представників МОЗ України, 1 ректор ДВНЗ України, 14 перших проректорів з науково-педагогічної роботи та проректорів з міжнародних зв'язків, проректорів ФПО, 8 начальників навчально-методичних відділів та деканів, понад 200 учасників з вищих навчальних закладів України.

Було заслухано та обговорено понад 120 доповідей і повідомлень, які стосуються різних аспектів впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ України. В рамках конференції відбулося засідання робочої групи з розробки галузевих стандартів вищої медичної та фармацевтичної освіти. В онлайн-режимі були заслухані відповіді працівників Міністерства охорони здоров'я України на запитання членів студентських рад вищих та середніх медичних навчальних закладів з різних областей нашої держави.

26 червня 2014 року у палаці культури «Березіль» відбулося урочисте засідання Вченої ради, приурочене 54-му випуску лікарів медичного факультету, 6-му випуску лікарів стоматологічного факультету, 10-му випуску провізорів, 9-му випуску клінічних провізорів, 8-му випуску провізорів-косметологів фармацевтичного факультету та випуску медичних сестер ДВНЗ «Тернопільський державний медич-

(Продовження на стор. 3)

Редактор **Г. ШИБАЛИНЧУК**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК,**
О. БУСЬКА,
П. БАЛЮХ
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновники:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського,
голове управління охорони
здоров'я облдержадміністрації

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
Індекс **23292**

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
облдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 2 друк. арк.
Наклад – 2000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Терно-
пільському
державному університеті
ім. І.Я. Горбачевського.
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013-2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2)

ний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України».

Доктор біологічних наук Фальфушинська Г.І. та асистент кафедри загальної хімії Леся Гнатишин здобули всеукраїнське визнання за цикл праць «Відображення новітніх біоризиків довкілля та антропогенних змін фауни України за допомогою методів екомоніторингу». Вручення цієї премії за найкращі наукові роботи в галузі природничих, технічних і соціогуманітарних наук відбулося під час засідання відділення загальної біології Національної академії наук України для молодих вчених.

Президія Національної академії медичних наук України присудила академічну премію з профілактичної медицини за серію наукових праць чотирьом працівникам кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського: члену-кореспонденту НАМНУ, проф. М.А. Андрейчину, проф. В.С. Копчі, проф. Н.А. Васильєвій, доц. О.Л. Івахову.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

2013-2014 навчального року в університеті успішно використовували запроваджені раніше методики навчання, здійснювався їх аналіз та проводилося удосконалення. Зокрема:

– для успішного забезпечення практично-орієнтованого навчання та циклової системи продовжувалося матеріально-технічне оснащення навчальних лабораторій як сучасним науковим обладнанням, так і сучасними інтерактивними дошками, мультимедійними системами тощо, удосконалювалися практично-орієнтоване та циклове навчання;

– враховуючи значний обсяг бази тестових завдань, які використовуються як при системі щоденного контролю знань «Moodle», так і при семестровому тестовому іспиті, а також з метою запобігання проявам корупції при пошуку студентами різних шляхів доступу до бази тестових завдань, розміщено на WEB-порталі університету збірники тестових завдань та рисунків для підготовки до семестрового тестового іспиту, тестові завдання з підготовки до ліцензійного іспиту «Крок» і відео практичних навичок для медичних сестер;

– запроваджено комісійне перескладання семестрових тестових іспитів лише з використанням системи «Moodle».

На фармацевтичному факультеті для заочної форми навчання за спеціальністю «Фармація» запроваджено кредитно-модульну систему навчання. Для цього колективи кафедр, на яких проводять навчання цього контингенту студентів, підготовлені всі навчально-методичні матеріали.

Добрий рівень організації навчального процесу в університеті відзначила моніторингова група МОЗ України, яка працювала у квітні 2014 року.

Ефективно працюють створені торік відділ віртуальних навчальних програм і відділ навчальних відеофільмів.

Так, відділ віртуальних навчальних програм за звітний період підготував 45 навчальних програм з різних дисциплін і тем. Впровадження віртуальних навчальних програм у навчальний процес має важливе значення для моделювання ситуацій,

які складно продемонструвати в клініці або в експерименті. Тут вбачається одне з головних призначень комп'ютерних залів кафедр.

Основними завданнями відділу **віртуальних навчальних програм** є створення та впровадження навчального програмного забезпечення для кафедр університету й подальшого використання студентами у навчально-практичній роботі; створення бази віртуальних навчальних програм; апробація та вдосконалення розроблених віртуальних навчальних програм.

Віртуальна навчальна програма – це сучасний ефективний засіб оволодіння основами практичних навичок. Відділ віртуальних навчальних програм розробляє програми згідно із затвердженими алгоритми-сценаріями. Зокрема, для кафедри медичної фізики діагностичного та лікувального обладнання алгоритм складається з 5 пунктів: «теоретичні відомості», «фізичні основи роботи приладу», «загальний вигляд сучасних приладів різних виробників», «структурна схема приладів», «порядок проведення роботи з приладом».

У розділі «Теоретичні відомості» описується короткий теоретичний матеріал про роботу приладів. У розділі «Фізичні основи роботи приладу» ілюструються та описуються фізичні принципи роботи приладів. «Загальний вигляд сучасних приладів різних виробників» ознайомлює студентів зі світовими представниками медичного обладнання (зовнішній вигляд, країна виробник). У розділі «Структурна схема приладів» студент ознайомлюється з внутрішньою будовою медичного обладнання. «Порядок проведення роботи з приладом» дозволяє оволодіти основами роботи з апаратом.

Працівники **відділу навчальних відеофільмів** упорядкували та систематизували існуючі фільми університету та розмістили на спеціально створеному на новій платформі сайті відділу <http://video.tdmu.edu.ua>:

- українською мовою – 421;
- російською мовою – 56;
- англійською мовою – 70.

До того ж за 2013-2014 навчальний рік спільно з кафедрами відділом навчальних відеофільмів було створено, а також проведено монтаж та озвучення 21-го навчального фільму, присвяченого виконанню практичних навичок.

2013-2014 навчального року в нашому університеті успішно проведено набір студентів на всі факультети університету на 2 курс навчання та на спеціальності «Здоров'я людини» та «Біологія».

За звітний період також було подано документи для проведення повторної акредитації спеціальності «Стоматологія», ліцензування щодо військової підготовки студентів вищих навчальних закладів за програмою офіцерів запасу; подовжено термін дії ліцензії за напрямом підготовки 6.040102 Біологія.

Навчальний процес в університеті забезпечують 60 кафедр, з яких 40 належать до медичного, 4 стоматологічного, 5 фармацевтичного факультету, 5 факультету іноземних студентів та 6 науково-навчального інституту післядипломної освіти.

Усі кафедри підготували навчально-методичні матеріали до нового 2014-2015 навчального року. На більшості кафедр

проведений ремонт, встановлено нове обладнання та меблі.

XXI століття ставить нові вимоги до лікарів та значно підвищує планку підготовки майбутніх високопрофесійних фахівців. Саме тому задля покращення якості викладання дисциплін хірургічного спрямування та з метою поліпшення організації навчального процесу було проведено реорганізацію хірургічних кафедр та на їх базі створено **нові кафедри**:

– *Хірургії № 1 з урологією*. Закріплено за кафедрою викладання дисципліни «Хірургія» для україномовних студентів спеціальності «Лікувальна справа» та дисципліни «Урологія» для всіх студентів спеціальності «Лікувальна справа».

– *Хірургії № 2 факультету іноземних студентів*. Закріплено за кафедрою викладання дисципліни «Хірургія» для іноземних студентів спеціальності «Лікувальна справа» та дисципліни «Хірургія» і виробнича практика «Догляд за хворими» та «Сестринська практика» для студентів спеціальності «Лікувальна справа», «Медико-профілактична справа», «Стоматологія».

– *Військово-польової та амбулаторної хірургії*. Нині підготовка майбутніх лікарів для надання допомоги в екстремальних умовах має важливе значення. В цьому напрямку провідна роль відводиться вивченню та оволодінню принципами першої домедичної допомоги, військово-польової хірургії. Саме тому було створено нову кафедру військово-польової та амбулаторної хірургії. Головною метою створення кафедри є засвоєння навичок надання першої домедичної допомоги, досягнення чіткого розуміння та засвоєння студентами принципів сучасної хірургічної допомоги потерпілим при масових ушкодженнях і подальшого лікування на етапах евакуації потерпілих з множинними поєднаними та комбінованими ушкодженнями.

– *Загальної та малоінвазивної хірургії*. Закріплено за кафедрою викладання дисципліни «Загальна хірургія», «Ендоскопія», «Малоінвазивна хірургія» на додипломному етапі та «Малоінвазивна хірургія ННІ ПО», «Ендоскопічна діагностика ННІ ПО» на післядипломному етапі.

– *Анестезіології та реаніматології*. Закріплено за кафедрою викладання дисципліни «Анестезіологія та інтенсивна терапія» на додипломному етапі та «Анестезіологія» на післядипломному етапі.

– *Травматології, ортопедії з комбустіологією*. Закріплено за кафедрою викладання дисципліни «Травматологія і ортопедія», «Комбустіологія» на додипломному етапі та дисципліни «Травматологія та ортопедія ННІ ПО», «Комбустіологія та трансплантологія ННІ ПО» на післядипломному етапі.

З метою оцінки якості навчальної та наукової діяльності викладацького складу й створення умов динамічного розвитку університету на основі максимально повного використання наявного кадрового потенціалу в університеті продовжилася практика використання рейтингової системи аналізу досягнень якості навчальної та наукової роботи викладацького складу, що повинно сприяти особистій зацікавленості працівників у підвищенні кваліфікаційного рівня, продуктивності роботи, підвищенню рейтингового показника університету. За результатами рей-

тингу для 15 % викладачів університету, які мають найкращі результати роботи за визначеними критеріями, встановлюється доплата до посадового окладу в розмірі: 1 група – до 30 %; 2 група – до 20 %; 3 група – до 10 %.

2014 року свою роботу відділ сприяння працевлаштуванню випускників здійснював за такими розділами:

- контроль за доїздом випускників до місць проходження інтернатури;
- контроль за доїздом випускників до місць працевлаштування після закінчення навчання в інтернаті;
- визначення схильності студентів до вузьких спеціалізацій та напрямків підготовки, які здійснюються в університеті.

2013р. до інтернатури зі 151 випускника бюджетної форми навчання не почали інтернатуру 7 інтернів: 5 – з поважних причин, 2 – без поважних підстав. Щодо останніх проведено претензійно-позовну роботу, одержано позитивне рішення суду про повернення випускниками коштів за навчання.

Прибуття випускників до місця працевлаштування після закінчення навчання в інтернаті 2014 р. контролювалося згідно з інформацією, надісланою департаментами та управліннями охорони здоров'я областей. Нині виявлено 2-х випускників, які не прибули до місця роботи. Також відділ здійснює постійний контроль за відпрацюванням випускниками 3-х років згідно з державним розподілом.

Цього навчального року, відповідно до розпорядження МОЗ України, відділ сприяння працевлаштуванню випускників брав активну участь у створенні інтегрованих рейтингових показників розподілу випускників ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, підготовка яких здійснюється за державним замовленням.

Створено тимчасове положення про рейтингові показники, яке затвердила вчена рада університету. Відділ програмного та апаратного забезпечення університету створив комп'ютерну програму, за допомогою якої відбувається розподіл студентів відповідно до введених показників, що враховують діяльність студента за весь час навчання в університеті: навчальна робота (коефіцієнт важливості 0,7), наукова робота (коефіцієнт важливості 0,15), громадська робота (коефіцієнт важливості 0,15).

Перевагою роботи цієї програми є можливість отримати інформацію про випускника з будь-якого місця, де є мережа Інтернет, адже програма інтегрована у WEB-сервер університету. Інтегровані рейтингові показники будуть враховувати під час роботи комісії з працевлаштування випускників.

Відділ розробив методики ідентифікації психофізіологічних та професійних особливостей студентів ТДМУ, які дозволяють визначити індивідуальні психофізіологічні особливості студентів (швидкість реакції, стійкість і розподіл уваги, координацію рухів, уміння швидко орієнтуватись в складних обставинах і приймати правильне рішення). За цими методиками проведено тестування студентів 4-го курсу для визначення схильності до певної лікарської спеціальності за 6-ма напрямками. Результати будуть занесені до рейтингових показників випускників і використовуватимуться при розподілі випускників.

(Продовження на стор. 4)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013–2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-3)

Відповідно до положення про підготовку кадрового резерву на керівні посади ДВНЗ «ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського» відділ обрав методики для визначення ділових якостей, емоційної стійкості, стресостійкості, комунікабельності та інших особистісних якостей, які необхідні для успішної роботи на керівній посаді.

МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Відповідно до концепції розвитку університету на 2013-2017 роки робота медичного факультету була спрямована на покращення навчально-виховного процесу, умов праці колективу факультету та виконання рішень щодо впровадження сучасних інноваційних підходів до форм і методів удосконалення навчального процесу.

Навчання студентів медичного факультету здійснювалося за типовими навчальними планами, затвердженими для спеціальностей «Лікувальна справа», «Медико-профілактична справа», «Здоров'я людини», «Біологія» з дотриманням «Методичних рекомендацій для викладачів щодо організації навчального процесу в ТДМУ». На факультеті у звітному році навчався 1771 студент за спеціальністю «Лікувальна справа», 35 студентів – за спеціальністю «Медико-профілактична справа», 16 студентів – за спеціальністю «Здоров'я людини», та 3 студенти – за спеціальністю «Біологія», всього 1825 студентів.

Професорсько-викладацький склад налічує 356 викладачів, з них 66 докторів наук, 62 професори, 266 кандидатів наук, 164 доценти. Серед викладачів факультету: 3 чл.-кор. НАМН України, 9 заслужених діячів науки і техніки України, 3 лауреати Державної премії України, 3 заслужені винахідники України, 3 заслужені лікарі України.

Навчання на всіх курсах та за всіма спеціальностями здійснювалося за кредитно-модульною системою на 40 кафедрах, які входять до складу факультету.

Відповідно до рішень вченої ради та ректорату на медичному факультеті продовжувало удосконалюватися практично-орієнтоване та циклове навчання.

2013-2014 навчального року колектив кафедри медичної біології провів велику роботу щодо реорганізації та реставрації навчально-біологічного музею з метою одночасного роз'єднання та об'єднання між собою біологічного, природоохоронного, екологічного, еволюційного й медичного напрямків, що дало можливість створити повне уявлення про оточуюче нас середовище та надати медико-біологічного змісту живій природі.

2014 року в навчально-біологічному музеї сформовано другу секцію «Жива природа – багаторівнева система землі», що має такі експозиції: «Царство тварини в імперії Еукариот», «Отруйні тварини», «Медико-біологічні аспекти паразитизму», «Представники Класу комах», «Поняття екосистеми в сучасній екології», «Червонокнижні рослини та тварини Тернопільщини», «Природно-заповідні території Тернопільщини», «Видатний біолог і засновник кафедри – І.І.Яременко».

Нині навчально-біологічний музей займає площу 44 м², він нараховує 2155 експонатів, серед яких: 345 опудал тварин, 263 вологих макропрепарати, 64 скелети тварин, 5 колекцій представників класу комах, що налічує понад 500 особин,

майже 260 муляжів, схем і моделей. У музеї організовано міні-бібліотеку, в якій знаходиться література навчального, наукового та пізнавального характеру. У навчально-біологічному музеї систематично проходять тематичні екскурсії для школярів, відбуваються засідання студентського наукового гуртка, читаються міні-лекції та проводяться зустрічі з ветеранами кафедри медичної біології.

У звітному році значно удосконалено методику проведення ОСКІ, які проводили на базі новоствореного міжкафедрального навчально-тренінгового центру, де студенти демонстрували практичні навички на муляжах і фантомах На цій же базі також було проведено навчання з основ домедичної допомоги населенню, волонтерів та військовозобов'язаних (всього 915 осіб). Сценарій навчання передбачав освоєння базових засад надання домедичної допомоги на 14 станціях. Крім того, впродовж 2013-2014 н.р. організовано та проведено традиційний щорічний «Марафон знань з домедичної допомоги» для старшокласників і вчителів м. Тернополя під керівництвом доцента кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги М.Р. Ляховича. Загалом курс практичних навичок освоїли 415 осіб. Волонтерами у цій акції виступили члени студентського наукового гуртка, який працює на базі кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги.

Закріплення засвоєння практичних навичок студентами випускного курсу відбувалося в 5 навчально-практичних центрах первинної медико-санітарної допомоги.

Важливою складовою роботи факультету є методична робота. Всі кафедри вчасно вносили зміни у необхідні розділи WEB-сторінок (розклади занять, графіки чергування викладачів, методичні матеріали). Вчасно кафедри факультету підготували необхідні навчально-методичні матеріали та контролюючі програми для студентів таких курсів зі спеціальностей «Медико-профілактична справа», «Здоров'я людини», «Біологія».

У звітному навчальному році добре працювали у всіх навчально-наукових інститутах і на клінічних кафедрах бібліотеки, комп'ютерні класи, які під'єднані до мережі Інтернет.

Впродовж останнього року проведений капітальний ремонт та оснащення новими меблями і навчальним обладнанням кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання.

Кафедри факультету провели велику роботу з удосконалення навчально-методичних матеріалів, які розташовані на WEB-порталі. Оновлено також більшість баз тестових завдань, ситуаційних задач і малюнків системи дистанційного контролю знань «Moodle».

2014 року медичний факультет закінчило 207 вітчизняних студентів, з них 77 навчалися на контрактних засадах, а 130 – за державним замовленням. Випускники успішно склали «Крок-2», із середнім результатом 76,6 % правильних відповідей. Не складо «Крок-2» чотири студенти шостого курсу.

Усі випускники склали державні практично-орієнтовані іспити, три з них отримали диплом з відзнакою. Скерування на роботу отримали усі випускники державного замовлення, з них для роботи у закладах первинної медичної допомоги ске-

ровано 108 випускників (52,17 %), з них всі лікарями загальної практики-сімейної медицини.

Всього в сільську місцевість для роботи на первинній та вторинній ланках медичної допомоги отримало скерування 83,07 % випускників.

У звітному році працювала вчена рада медичного факультету. Відбулося 10 засідань вченої ради, на яких розглянуто 48 питань, у тому числі конкурсні справи з обрання на посаду асистента, доцента кафедри. На двох засіданнях було проведено захист магістерських робіт.

ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

2013-2014 навчальний рік фармацевтичний факультет завершив десятичним випуском провізорів, дев'ятим випуском клінічних провізорів, сьомим випуском провізорів-косметологів.

На урочистому засіданні вченої ради диплом провізора, клінічного провізора або провізора-косметолога отримали 33 випускники (24, 6 та 3 відповідно). В грудні 2013 року, крім того, відбувся другий випуск студентів фармацевтичного факультету заочної форми навчання у кількості 82 особи.

У складі факультету 2013-2014 навчального року перебуває 4 випускаючі кафедри – управління та економіки фармації з технологією ліків, фармакогнозії з медичною ботанікою, фармацевтичної хімії, клінічної фармації, а також кафедра загальної хімії.

Усі кафедри факультету продовжували роботу з удосконалення навчального процесу, в тому числі шляхом розробки віртуальних навчальних програм, які тепер знаходяться у відповідному підрозділі університету на етапі опрацювання. За розділами робочих програм з навчальних дисциплін колективи кафедр підготували необхідні інформаційні матеріали, які розміщені на Web-порталі університету в розділі «На допомогу студентам» та в системі Moodle у pdf-форматі.

Для належної підготовки студентів до практичної діяльності введені матрикули практичних навичок, що є додатковим стимулом для студентів, адже підсумок засвоєння практичних навичок – це об'єктивний структурований практичний іспит. Згідно з Положенням ОСПІ є допуском студентів факультету до екзаменаційної сесії.

На факультеті за акредитованими за IV рівнем спеціальностями «Фармація» і «Клінічна фармація» та III рівнем – «Технологія парфумерно-косметичних засобів» навчалось 565 студентів, з них – 552 за спеціальністю «Фармація» (в тому числі, 391 – на заочній формі), 6 студентів – за спеціальністю «Клінічна фармація», 7 студентів – за спеціальністю «Технологія парфумерно-косметичних засобів», підготовка яких здійснюється за чинною ліцензією.

Викладачі факультету також здійснюють навчання студентів I курсів медичного, стоматологічного факультетів, I-V курсів факультету іноземних студентів і ННІ медсестринства за певними дисциплінами.

За рахунок коштів фізичних (юридичних осіб) на факультеті навчається 98,9 % контингенту студентів.

Навчальний процес забезпечують 48 викладачів, з них 46 (95,8 %) – з науко-

вим ступенем. Серед викладачів факультету – 5 докторів та 41 кандидати наук (у тому числі, 3 доктори та 22 кандидати фармацевтичних наук).

За звітний період дипломи кандидатів фармацевтичних наук отримали три викладачі факультету.

Наведені вище показники є найкращими в Україні серед фармацевтичних факультетів.

Працівники фармацевтичного факультету відповідно до плану науково-дослідних робіт ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України» є виконавцями ініціативної теми «Фармако-економічне обґрунтування створення, отримання, розробки субстанцій лікарських речовин і лікарських засобів на основі продуктів хімічного синтезу й біологічно активних речовин рослинного походження, їх стандартизація та фармакологічне вивчення» (№ держ. реєстрації 0111U003756).

Для публікацій результатів наукових досліджень викладачів факультету видаються журнали «Фармацевтичний часопис», «Здобутки експериментальної та клінічної медицини», які ввійшли до затвердженого АК України переліку видань з фармацевтичних наук.

Факультет має наукові здобутки й на міжнародному рівні. Так, у березні 2014 року старший викладач кафедри фармацевтичної хімії, заступник декана фармацевтичного факультету Лілія Логойда взяла участь у «DUBAI INTERNATIONAL PHARMACEUTICALS AND TECHNOLOGIES CONFERENCE AND EXHIBITION – DUPHAT», яка щорічно відбувається в ОАЕ, м. Дубай. Доповідь та постер Л. Логойди, Д. Коробка, Н. Зарівної, О. Поляк були відзначені дипломом.

Крім того, дипломом також була відзначена доповідь і постер студента V курсу 8 групи спеціальності «Фармація» Фрімпонга Ебенезера (науковий керівник – ст. викл. Л. Логойда).

За участі завідувача кафедри фармакогнозії з медичною ботанікою проф. С. Марчишин 2013 року виданий підручник з фармацевтичної ботаніки англійською мовою.

Крім того, вже у видавництві знаходиться практикум з фармакогнозії для студентів фармацевтичних факультетів, до авторського колективу якого входить кілька співробітників фармацевтичного факультету ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського.

Однак співробітникам кафедр факультету слід активізувати роботу з написання підручників і навчально-методичних посібників.

Однією з об'єктивних оцінок навчальної роботи факультету є результати складання студентами ліцензійних іспитів «Крок». Вже традиційно за результатами ліцензійних інтегрованих тестових іспитів студенти факультету входять до першої п'ятірки серед ВНЗ України. 27 травня 2014 року відбувся ліцензійний інтегрований іспит «Крок-2. Фармація», який успішно склали всі студенти факультету випускного курсу. Середній бал правильних відповідей становить 91,3 %. Порівняльний аналіз результатів складання студентами V курсу ліцензійного іспиту «Крок-2. Фармація» за три останні роки показав чітку тенденцію до зростання загального показника успішності ВНЗ на рівні 1,5 % щорічно.

(Продовження на стор. 5)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013-2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-4)

У жовтні 2013 року за результатами ліцензійного іспиту «Крок-1. Фармація» студенти спеціальності «Фармація» посіли друге рейтингове місце в Україні.

На базі факультету 28 березня 2014 року відповідно до наказу МОН України від 09.09.2013 року за № 1281 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у 2013-2014 навчальному році» відбувся II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з напрямку «Фармацевтичні науки».

Студентка факультету Богдана Данилюк гідно представила свою Alma mater і в надзвичайно цікавій боротьбі виборола друге місце.

У XVIII Всеукраїнській олімпіаді за спеціальністю «Фармація», яка відбулася з 2 до 4 квітня 2014 року на базі Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, взяли участь 20 студентів четвертого курсу з 10 ВНЗ України.

Представники ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського Гнап Ганна та Шморган Ярослав вибороли 6 загальнокомандне місце та стали переможцями і призерами з дисциплін фармацевтична хімія й аптечна технологія лікарських засобів.

Викладачі та студенти факультету активно співпрацюють з іншими навчальними закладами і фармацевтичною спільнотою. Традиційним стало проходження практики нашими студентами в східних областях України, зокрема, з контролю якості лікарських засобів на базі Запорізького державного медичного університету. Водночас студенти фармацевтичних факультетів південних і східних областей проходять практику з фармакогнозії на базі НОК «Червона калина».

Для забезпечення навчального процесу на факультеті створена належна навчально-методична та науково-технічна база. Всі навчальні лабораторії кафедр фармацевтичного факультету забезпечені основними приладами, обладнанням, технічними засобами, реактивами та допоміжними матеріалами.

Результати навчально-методичної, наукової, кадрової та виховної роботи високо оцінила акредитаційна комісія МОН України під головуванням завідувача кафедри технології парфумерно-косметичних засобів Національного фармацевтичного університету (м. Харків) проф. Башури Олександра Геннадійовича, яка працювала у нашому ВНЗ з 25 до 27 вересня 2013 року з метою повторної акредитації спеціальності 7.110202 (7.12020104) «Технологія парфумерно-косметичних засобів» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст». За рішенням Акредитаційної комісії України від 27 грудня 2013 року (протокол № 108) ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України» акредитований за цією спеціальністю.

Загалом співробітники фармацевтичного факультету активно долучаються до начальної-методичної, наукової, організаційної та виховної роботи в нашому університеті й намагаються виконувати її на належному рівні.

СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Відповідно до концепції розвитку університету на 2013-2017 роки робота стоматологічного факультету була спрямована на покращення навчально-виховного процесу, умов праці колективу факультету та впровадження рішень щодо впровадження сучасних інноваційних підходів до форм і методів удосконалення навчального процесу.

На стоматологічному факультеті 2013-2014 н.р. навчався 681 студент, з них 506 – вітчизняних та 175 іноземних: на I курсі – 111 (4 студентів за держзамовленням та 107 – за контрактом), на II курсі – 146 (4 і 142), на III курсі – 138 (4 і 134), на IV курсі – 140 (4 і 136), на V курсі – 148 (8 і 140) студентів. 2014 року на факультеті проведено випуск 148 лікарів-стоматологів.

Навчання на факультеті здійснюється за кредитно-модульною системою за типовими навчальними планами, затвердженими для спеціальності «Стоматологія» 7.12010005 (7.110106) з дотриманням «Методичних рекомендацій для викладачів щодо організації навчального процесу в ТДМУ».

Навчальний процес забезпечують 42 викладачі чотирьох кафедр стоматологічного факультету. Серед викладачів кафедр 3 (7,3 %) доктори наук, 27 (64,2 %) кандидатів наук, 12 (28,5 %) викладачів без наукового ступеня. Протягом останнього року на факультеті захищено 9 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, і 2 – на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук.

Важливою складовою роботи факультету є методична робота. Всі кафедри вносили зміни у необхідні розділи VEB-сторінки. Деканат разом з навчальним відділом систематично контролював відповідність матеріалів, розміщених на сторінках кафедр, вимогам навчального процесу.

Однією з об'єктивних оцінок навчальної роботи факультету є результати складання студентами ліцензійного іспиту «Крок-1, 2». Результати складання значно покращилися за звітний період. Слід зауважити, що найкращі результати студенти показують при завершенні професійної підготовки, що, очевидно, пов'язане з усвідомленням необхідності здобуття ґрунтовних професійних знань.

2014 року стоматологічний факультет закінчили 133 вітчизняні студенти. «Крок 2» успішно склали всі випускники, із середнім балом 77,8%.

Протягом останнього року на факультеті захищено 9 дисертацій – на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, і 2 на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук.

Для журналу «Клінічна стоматологія» було отримано міжнародний стандартний серійний номер ISSN (*International Standard Serial Number*) – унікальний номер, що використовується для ідентифікації друкованого або електронного періодичного видання, а на основі цього номера було отримано відповідні штрих-коди для кожного випуску журналу. Таким чином, журнал отримав можливість до більш широкого поширення у світі.

Базовою кафедрою на стоматологічному факультеті є кафедра терапевтичної

стоматології. В розпорядженні кафедри 7 навчальних кімнат на 15 робочих місць, 2 комп'ютери. Наявні тематичні кімнати з пропедевтики терапевтичної стоматології, пародонтології, одонтології та захворювань слизової оболонки порожнини рота. Навчальний процес на кафедрі забезпечують 15 викладачів, з них: 1 доцент, 5 – на посаді доцента, 10 кандидатів медичних наук.

Кафедра хірургічної стоматології розміщена на базі стоматологічного центру, де знаходяться 4 навчальні кімнати, 2 кабінети для надання амбулаторної хірургічної допомоги, операційна. Амбулаторна хірургічна стоматологія є підрозділом стоматологічного центру. В розпорядженні кафедри сучасний кабінет хірургічної стоматології, де є все необхідне для надання амбулаторної хірургічної допомоги хворим. Оперативні втручання проводять в операційній стоматологічного центру, оснащення якої дозволяє проводити всі види втручань. Практичну частину занять проводять в хірургічному кабінеті.

2014 р. на базі відділення хірургічної стоматології КЗ ТОР «ТУЛ» створений операційний блок. До складу блоку входять 2 операційні.

У навчальному корпусі, що на вул. Чехова, 7, працює сучасна високотехнологічна стерилізаційна, яка забезпечує стерильними інструментами студентів і викладачів для навчання та лікувальної роботи.

У квітні 2014 року студенти-стоматологи брали участь у міжнародному конкурсі у номінації «Студент – майбутній фахівець високого рівня кваліфікації», який традиційно відбувався у Львівському національному медичному університеті ім. Данила Галицького на базі кафедри дитячої стоматології. Студент 5 курсу Буряк Іван Іванович посів третє місце у цьому конкурсі.

19 листопада 2013 р. у Тернополі місцева громадська організація «Студеспубліка» провела регіональний етап Всеукраїнської конкурсної програми на звання «Кращий студент України», в якому здобула перемогу студентка 2 курсу стоматологічного факультету Чикита Анна. Вона також брала участь в освітньому проекті «Студентська доба-2013» у складі університетської команди, яка зайняла 1 місце.

У рамках угод про міжнародну співпрацю між університетами 6 студентів 4 та 5 курсів стоматологічного факультету проходили виробничу практику у м. Вроцлав (Польща). Студенти активно освоювали стоматологію та привезли багато добрих вражень.

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Кількість іноземних студентів, які навчаються в Тернопільському державному медичному університеті, зростає з року в рік. Протягом 2013-2014 навчального року на факультеті іноземних студентів навчалось 1483 студенти з понад 50 країн (у 2012-2013 н.р. – 1296 студентів).

Уже п'ятий рік на факультеті функціонують чотири випускаючі кафедри для іноземних студентів – хірургії, терапії, акушерства і гінекології та педіатрії, на яких працюють викладачі, що мають найвищий рівень володіння англійською мо-

вою. Це покращило якість підготовки іноземних студентів, цього року англомовні студенти (спеціальність «Лікувальна справа») 6 курсу склали «Крок-2» на 98,2 %, стоматологи – на 95,8 % і фармацевти – на 97,6 %.

2013-2014 н.р. було розширено співпрацю з фірмами, що скеровують студентів до нас на навчання (укладено 5 нових контрактів з такими фірмами).

Варто зазначити, що поступово збільшується питома вага студентів з Європи та Америки. Так, цього року навчалися 169 студентів з Польщі, 280 студентів з США (з них на дистанційній формі 246), а також з Канади, країн Європи, Ізраїлю. Лише у 2013 року вступило 80 студентів з Польщі і 141 студент з Канади, США, Європи, що разом склало 52% від усіх іноземних студентів, які вступили до університету.

У червні 2014 року закінчили навчання 115 студентів медичного факультету, 19 стоматологів і 6 студентів фармацевтичного факультету. Також у міжнародній медсестринській школі закінчили навчання три молодших медсестри та 16 медсестер бакалаврів.

Дедалі більшої популярності набирає дистанційна форма навчання медсестер-бакалаврів. 2013-14 н.р. на цій формі навчалось 298 іноземних студентів.

295 студентів із США та Канади, які навчалися на дистанційній формі, отримали дипломи (вже відбулося 7 випусків бакалаврів і 2 випуски магістрів). Необхідно зазначити, що наші випускники дистанційної форми навчання успішно проходять евалуацію дипломів у відповідних агентствах в США, після чого дипломи визнають госпітали.

Декан, його заступники та інспектори деканату організували зустрічі студентів в аеропортах Києва, Донецька та Одеси, проводили роботу щодо прийому та реєстрації студентів-іноземців в органах ГРФО.

Значна увага приділялася організації студентського дозвілля. Студенти-іноземці організували чимало культурних заходів, спортивних турнірів, для них організовано ознайомчі екскурсії по місту, поїздки Тернопіллям.

Перспективи розвитку факультету іноземних студентів тісно пов'язані із загальною концепцією розвитку Тернопільського державного медичного університету.

Презентації та тексти лекцій англійською й російською мовами необхідно постійно поновлювати останніми даними, які з'являються у спеціальній літературі. Лише у цьому випадку можлива підготовка якісних спеціалістів, які будуть справді володіти знаннями, необхідними для лікаря на сучасному етапі. Планується також створити тематичні навчальні відеофільми для іноземних студентів російською та англійською мовами, постійно поповнювати базу тестових завдань, урізноманітнювати її ситуаційними задачами та графічними зображеннями.

Необхідно постійно поповнювати книжковий фонд бібліотеки новими підручниками і посібниками англійською мовою, які будуть виходити у видавництвах України, а також за кордоном. Водночас треба активно проводити роботу з написання підручників, посібників, атласів англійською мовою на кафедрі факультету іноземних студентів.

(Продовження на стор. 6)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013–2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-5)

Важливим з точки зору подальшого успішного розвитку повинно бути постійне поліпшення рівня володіння англійською мовою викладачами. Варто передбачити стажування англомовних викладачів університету в навчальних закладах Європи та Америки з метою вдосконалення англійської мови та залучення у навчальний процес нових сучасних методик викладання.

ННІ МЕДСЕСТРИНСТВА

У навчально-науковому інституті медсестринства протягом 2013-2014 н.р. здійснювалася підготовка фахівців з числа вітчизняних та іноземних студентів за спеціальностями:

- **5.12010102** «Сестринська справа» – молодший спеціаліст;
- **6.120101** «Сестринська справа» – бакалавр;
- **6.120102** «Лабораторна діагностика» – бакалавр;
- **8.12010006** «Сестринська справа» – магістр.

Під час вступної кампанії проведений набір студентів до ННІ медсестринства згідно з ліцензійними обсягами (всього 266 осіб усіх форм навчання):

- денна форма навчання (бюджет + контракт): спеціальність «Сестринська справа» освітньо-кваліфікаційного рівня – молодший спеціаліст – 4 особи (вітчизняні студенти) та 6 осіб (іноземні студенти з країн Зімбабве, Нігерія, США); спеціальність «Сестринська справа» освітньо-кваліфікаційного рівня – бакалавр – 6 осіб (вітчизняні студенти) та 13 осіб (іноземні студенти);
- дистанційна форма навчання: спеціальність «Сестринська справа» освітньо-кваліфікаційного рівня – бакалавр – 183 особи (49 – вітчизняні студенти, 134 – іноземні студенти); спеціальність «Сестринська справа» освітньо-кваліфікаційного рівня – магістр – 54 особи (40 – вітчизняні студенти, 14 – іноземні студенти із США).

Контингент студентів ННІ медсестринства 2013-2014 н.р. складав 503 особи (185 вітчизняних і 318 іноземних студенти всіх форм навчання).

З метою покращення підготовки студентів дистанційної форми навчання:

- удосконалено «Методичні рекомендації для викладачів щодо організації навчального процесу за дистанційною формою навчання в ТДМУ», вимоги до яких відповідають загальноуніверситетським;
- розроблено сайт для студентів дистанційної форми навчання, що має адресу: <http://dl.tdmu.edu.ua>.

Протягом звітного періоду професорсько-викладацький склад і студенти ННІ медсестринства брали активну участь в усіх заходах, що відбувалися в університеті та поза його межами. Так, 1-2 жовтня 2013 року наш університет відвідала пані Донна Маклейн, викладачка факультету охорони здоров'я та суспільних наук університету ім. Грента МакЮена, Канада. Результатом візиту Донни Маклейн стало досягнення попередньої домовленості про організацію співпраці між університетом ім. Грента МакЮена, Канада та ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України».

13-15 листопада 2013 року Тернопільський державний медичний університет ім.

І.Я. Горбачевського відвідали декан медсестринського коледжу університету Саскачеваня (Канада) др. Луїс Беррі і заступник декана др. Лінн Джансен.

Під час цієї зустрічі були визначені можливі напрямки співпраці між ННІ медсестринства ТДМУ та медсестринським коледжем університету Саскачеваня. Було досягнуто домовленості про можливість обміну викладачами і студентами, а також проведення спільних дослідницьких проектів. Декан Луїс Беррі і заступник декана Лінн Джансен ознайомилися з корпусами університету, навчально-науковим інститутом медсестринства, лабораторією практичних навичок та бібліотекою, університетською лікарнею.

Результатом цих візитів стала поїздка групи представників ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України» у складі проф. Мисули І.Р., проф. Корди М.М. та доц. Ястремської С.О. до провінції Саскачевань і Альберта (Канада) з метою налагодження співпраці між ТДМУ й університетом Саскачеваня та університетом Мак Ювена у сфері медсестринської і медичної освіти, науки та інших видів діяльності.

Професорсько-викладацький склад і студенти ННІ медсестринства протягом року брали активну участь у вітчизняних та міжнародних симпозиумах та конференціях. Зокрема, ННІ медсестринства був організатором і учасником всеукраїнської телеконференції «Медсестринство в паліативній допомозі. Сучасні концепції та підходи», що відбулася 25 квітня 2014 р. На зв'язку були майже 70 медичних навчальних закладів.

Цього навчального року в ННІ медсестринства здійснено випуск 217 медичних сестер освітньо-кваліфікаційних рівнів: молодший спеціаліст, бакалавр, магістр:

- денної форми навчання – медсестри-молодші спеціалісти (3 особи з числа іноземних студентів), медсестри-бакалаври (26 осіб – 10 вітчизняних і 16 іноземних студентів);
- дистанційної форми навчання – медсестри-бакалаври (149 осіб – 52 вітчизняних і 97 іноземних студентів), медсестри-магістри (39 осіб – 30 вітчизняних і 9 іноземних студенти).

Відповідно до умов виконання контракту, двічі на рік викладачі нашого університету здійснюють виїзди в локальний центр компанії «International Career Consulting, Inc.», з якою наш університет уклав договір щодо спільної діяльності з дистанційної підготовки дипломованих спеціалістів на спеціальності «Сестринська справа», що в Нью-Йорку, США. Так, у січні 2014 року викладачі ТДМУ прийняли випускні екзаменати у 43 бакалаврів медсестер, а в червні 2014 року – у 96 бакалаврів та 9 магістрів медсестринства.

Для об'єктивного захисту магістерських робіт та ідентифікації іноземних студентів була використана система відеоконференції Link, у зв'язку з чим члени ДЕК, а також всі бажаючі мали змогу прослухати відеопрезентації магістрів у прямому ефірі та задати їм запитання.

Практично всі дипломи випускників дистанційної форми навчання були визнані провідними евалюаційними агентствами, які входять до національних асоціацій з акредитації та евалюації дипломів у відповідних країнах, і прийняті госпітальями, де працюють медсестри-випускники.

З часу впровадження в ННІ медсестринства Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського дистанційної форми навчання відбулося вже сім випусків медсестер-бакалаврів і два випуски медсестер-магістрів з числа іноземних студентів. Всього цю форму навчання закінчили 322 іноземних студентів – бакалаврів медсестринства і 13 іноземних студентів – магістрів медсестринства (з них 315 – громадяни США та 20 – громадяни Канади).

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВИТИ

З метою поліпшення організації навчального процесу на післядипломному етапі, оптимізації підготовки інтернів і курсантів на основі рішення вченої ради університету та з дозволу МОЗ України на базі факультету післядипломної освіти з 1 липня 2013 року створено навчально-науковий інститут післядипломної освіти (ННІПО). ННІПО свою роботу проводить на базі 7 кафедр: терапії і сімейної медицини; педіатрії; акушерства і гінекології; хірургії; ендоскопії з малоінвазивною хірургією, урології, ортопедії та травматології, фармації та стоматології. Останні дві кафедри були створені 1 вересня 2013 року. До навчального процесу залучені 16 кафедр медичного факультету та 1 кафедра фармацевтичного факультету.

Викладання в інституті забезпечує понад 60 викладачів. Як правило, це найдосвідченіші спеціалісти, доктори і кандидати медичних наук, професори і доценти за усіма головними напрямками медицини. На 7 кафедрах інституту працює 13 професорів, докторів медичних наук та 31 доцент і кандидат медичних наук. Загалом кафедри факультету цілком забезпечені кваліфікованими викладачами, наявний достатній резерв.

Навчально-науковий інститут післядипломної освіти (ННІПО) працює з двома контингентами лікарів: слухачами та лікарями-інтернами. У звітному періоді навчались 345 інтернів за державним замовленням і 596 за контрактом. 2014 року атестовано 364 лікарів (провізорів)-інтернів, які отримали сертифікати спеціаліста, що на 40 лікарів більше, ніж торік. На передатестаційних циклах, курсах спеціалізації і тематичного удосконалення перепідготовлено 1435 слухачів, що перевищує показник минулого навчального року (+ 118). 2014 р. отримано дозвіл МОЗ України на проведення циклів тематичного удосконалення, передатестаційних циклів, стажування за спеціальностями «Загальна фармація», «Аналітично-контрольна фармація», «Організація і управління фармацією». Проведено 2 передатестаційних цикли «Загальна фармація» та цикл спеціалізації «Організація і управління фармацією».

За результатами ліцензійного іспиту «Крок-3», лікарі-інтерни нашого інституту у березні 2014 року склали іспит з загальним середнім балом 87,8%, що загалом вище національного показника та становить 1-ий результат по Україні. Слід зазначити, що лікарі-інтерни із спеціалізації «Загальна лікарська підготовка» займають 1-е місце по Україні другий рік поспіль.

У світлі виконання Національного плану дій щодо впровадження програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» на факультеті післядипломної освіти у звітному періоді проводили підготовку кадрів для реалізації національних проектів: «Вчасна допомога», «Нове життя», «Загальна практика-сімейна допомога».

З фаху «Загальна практика-сімейна медицина» підготовлено 33 лікарі-інтерни, навчається 68 лікарів-інтернів і 27 слухачів пройшли підготовку на курсах спеціалізації. Доведений перспективний план підготовки та перепідготовки лікарів цієї спеціальності за звітний період виконано повністю. На передатестаційних циклах навчався 121 слухач з фаху «Загальна практика-сімейна медицина».

Впроваджено нову робочу програму для вторинної спеціалізації лікарів-терапевтів і лікарів-педіатрів з фаху «Загальна практика-сімейна медицина» за 6-ти місячною очно-заочною формою навчання.

У рамках реалізації національного проекту «Вчасна допомога» на факультеті підготовлено 3 лікарів-інтернів з фаху «Медицина невідкладних станів», проходять навчання 16 лікарів-інтернів; курси спеціалізації з цього фаху пройшли 8 слухачів; передатестаційні цикли – 37 лікарів; на курсах ТУ «Організація і надання медичної допомоги при масових ураженнях» – 15 слухачів.

Відповідно до наказу МОЗ України від 30.10.2013 р. № 236 «Про перевірку баз стажування лікарів-інтернів» комісією у складі провідних фахівців з післядипломної освіти ХНМУ, НМУ та представників ОДА з 12 до 14.11.2013 р. проведено перевірку організації роботи баз стажування лікарів-інтернів Тернопільської та Рівненської областей.

Спільним наказом департаменту охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації та Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського за № 13-к/157 від 20.02.2014 року переглянуті, приведені відповідно до вимог наказу № 291 МОЗ України та затверджені заклади охорони здоров'я – бази стажування лікарів-інтернів та керівники лікарів-інтернів.

Надіслано в ДУ «Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України» розроблений фахівцями університету уніфікований перелік знань та вмінь лікарів-інтернів для вхідного контролю знань на початку стажування, результати якого будуть враховуватися при складанні індивідуальних навчальних планів.

Велике значення надається вивченню міжнародного досвіду організації післядипломної медичної освіти. До активного розв'язання цієї проблеми, власне, за ініціативою адміністрації Тернопільського державного медичного університету та всебічною підтримкою було залучено 21 викладач. Основним завданням для яких стало всебічне практичне вивчення досвіду організації післядипломної підготовки у країнах Європи та американського континенту. 2013/14 н.р. наші працівники безпосередньо знайомилися із системами післядипломної підготовки лікарів у Німеччині, Австрії, Чехії, Словаччині, Польщі, Грузії, Канаді.

(Продовження на стор. 7)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013-2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-6)

Делегація, до складу якої увійшли представники Міністерства охорони здоров'я України та Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського на чолі з в.о. директора департаменту роботи з персоналом, освіти та науки МОЗ України, проф. О.П. Волосовцем та ректором ТДМУ, проф. Л.Я. Ковальчуком, 8-13 червня здійснила візит до Вроцлавського медичного університету задля запозичення досвіду організації післядипломної підготовки медичних фахівців і лікарського самоврядування у Польщі.

З 30 червня до 2 липня 2014 року у місті Тбілісі (Грузія) з робочим візитом перебувала делегація України, до складу якої увійшли директор департаменту роботи з персоналом, освіти та науки МОЗ України, ректор ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України» та ін. Під час візиту велика увага була приділена питанням післядипломної освіти в Грузії. Надзвичайно цікавими та плідними були зустрічі з директором Інституту післядипломної медичної освіти та безперервного навчання, проф. Заєю Бохуа, який має великий досвід здійснення реформ у медицині та медичній освіті. У рамках двосторонньої угоди про співпрацю між Тернопільським та Тбіліським державними медичними університетами проф. Заза Бохуа погодився стати радником ректора ТДМУ з питань здійснення реформування післядипломної медичної освіти та медичної галузі в Україні.

Делегація ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, до складу якої увійшли проректор з науково-педагогічної роботи, проф. Шульгай А.Г. та директор центру незалежного тестування знань студентів, доц. Сельський П.Р., 14-15 липня здійснила візит до Центру медичних іспитів у м. Лодзь. Серед іншого відбулося ознайомлення з принципами організації післядипломної освіти у Польщі, зокрема, особливостями організації взаємодії освітніх закладів та органів практичної охорони здоров'я. Обговорено перспективи та напрямки розвитку об'єктивної системи оцінювання рівня професійної компетентності медичних фахівців, у т.ч. в плані можливого впровадження отриманого цінного досвіду в умовах України.

Результатом цих відряджень стала розробка ініціативної концепції реформування післядипломної медичної освіти в Україні. Основні положення концепції передбачають впровадження єдиної універсальної рейтингової системи для відбору кандидатів на післядипломну спеціалізацію, перехід від інтернатури до резидентури, яка повинна максимально наблизитися до європейських аналогів, трансформація клінічної ординатури для здобуття вузької спеціалізації. Реалізувати перетворення у післядипломній освіті можливо вже сьогодні без додаткових витрат, шляхом перерозподілу коштів, які виділяє держава на підготовку інтернів і клінічних ординаторів.

Для справедливого конкурсу на визначені місця в резидентурі та подолання корупції, на прикладі Європейських країн, єдиним шляхом є проведення кваліфікаційного іспиту та визначення рейтингу претендента. В Україні цю функцію може забезпечити Центр тестування при МОЗ, зокрема, використовуючи досвід

проведення та результати державного ліцензійного іспиту «Крок-2». Державний розподіл в резидентуру і вибір робочого місця має здійснюватися винятково за результатами іспиту «Крок-2».

Перехід від інтернатури до резидентури, трансформація клінічної ординатури в резидентуру з вузької спеціалізації та подовження термінів базової спеціалізації з загальної практики-сімейної медицини до 3-х років, терапевтичних та хірургічних спеціальностей – до 4-х років, вузької спеціалізації – до 6-ти років.

За результатами вивчення організації додипломної та післядипломної освіти й лікарського самоврядування в країнах Європи, Грузії й Канади планується проведення євроінтеграційної конференції «Післядипломна освіта та лікарське самоврядування за європейськими стандартами», де буде представлена концепція реформування післядипломної освіти в Україні, видані статті та книга з пропозиціями щодо можливостей впровадження міжнародного досвіду в реформування післядипломної медичної освіти та лікарського самоврядування в Україні.

У звітному навчальному році продовжували впровадження нових технологій навчання. Лікарі-інтерни та слухачі, які навчаються на кафедрі ендоскопії з малоінвазивною хірургією, урологією, ортопедією та травматологією ННІПО та на кафедрі акушерства та гінекології ННІПО, мають можливість спостерігати за малоінвазивними та іншими оперативними втручаннями у системі реального часу за допомогою оптоволоконних систем. Впроваджуються методики дистанційного навчання на заочному етапі спеціалізації «Загальна практика-сімейна медицина», на циклах ТУ з фаху «Акушерство та гінекологія» для лікарів Рівненської області. Продовжується впровадження практики запрошення на лекції і семінари високопрофесійних фахівців з певних розділів медицини, в тому числі з-за кордону. На кафедрі терапії та сімейної медицини проводять науково-практичні міні-конференції з щоденними презентаціями реальних клінічних випадків, на кафедрі педіатрії – клінічні конференції та семінарські заняття з розбором презентацій клінічних випадків хворих з типовою та рідкісною патологією.

Формами післядипломної освіти є аспірантура, магістратура, клінічна ординатура. У звітному 2013-2014 роках в аспірантурі проходили підготовку 58 осіб, з них з відривом від виробництва навчалось 25 аспірантів, без відриву від виробництва – 33 аспірантів. Протягом навчального року в зв'язку з виробничою необхідністю один очний аспірант був переведений в заочну аспірантуру.

Поточного навчального року завершили навчання в аспірантурі 17 осіб. У магістратурі нинішнього року навчалось 48 лікарі-інтерни та провізори та клінічні провізори-інтерни. У клінічній ординатурі 2013-2014 н. р. проходили підготовку 36 клінічних ординатори. 29 осіб навчалися на державній формі навчання і 7 – на контрактній (з них всі іноземні громадяни).

Працівники ННІПО за 2013-2014 н. р. захистили 1 докторську дисертацію та 2 кандидатських дисертації, подано до захисту ще 2 кандидатські дисертації.

За звітний період за участі кафедр ННІПО проведено 3 Всеукраїнських і ре-

гіональних конференцій. На міжнародних конференціях зроблено 11 доповідей, всеукраїнських та регіональних – 97. Викладачі факультету брали участь у 5 міжнародних конференціях за кордоном.

Понад 90 % викладачів інституту мають вищу кваліфікаційну категорію.

Перспективи роботи ННІПО на майбутнє:

– Ширше впроваджувати дистанційні форми навчання.

– Покращення матеріально-технічного забезпечення навчального процесу.

– Створення навчальних програм циклу тематичного удосконалення з надання паліативної та хоспісної допомоги для лікарів загальної практики та працівників хоспісів.

ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Для впровадження комп'ютерних технологій в університеті створено потужну матеріальну базу, що має:

– 8 комп'ютерів-серверів (Web, баз даних, серверів додатків);

– 1276 комп'ютери-клієнти;

– мережеве та комутаційне обладнання, що повністю ґрунтується на оптоволоконних технологіях і забезпечує пропусковий здатність в 100 Мбіт/с;

– 46 комп'ютерних класів;

– 38 мультимедійних проектори;

– 13 інтерактивних дощок;

– 4 інформаційні термінали самозапису пацієнтів.

Упродовж навчального року стали до ладу та налаштовано 18 нових комп'ютерних класів на основі технології «тонкого клієнта».

На нових площах розмістився відділ програмного та апаратного забезпечення, метою якого є забезпечення функціонування комп'ютерної техніки, мереж та інформаційно-комунікаційних технологій; підтримка апаратури в робочому стані та впровадження нових технологій.

Зазначимо лише, що власними силами відділу виготовлено та встановлено лапароскопічні фантоми для тренажерного залу.

Набула подальшого впровадження система відеоконференцзв'язку, що працює на основі системи Microsoft Lync 2013, підтримує презентації, необмежена кількість клієнтів (мінімум 25 паралельних відеоконференцій (лекцій) по 250 учасників кожна). Хмарковий пакет Office 365 не потребує власного сервера відеоконференцзв'язку. Система відеоконференцзв'язку знайшла своє використання при вирішенні завдань:

– дистанційна участь у конференціях, сателітних панелях і ін.;

– для синхронного читання лекцій студентам дистанційної форми навчання;

– між корпусами і кафедрами університету для оперативного вирішення питань, а також проведення оперативних нарад, зустрічей та ін.

Матеріально-технічне забезпечення ТДМУ дозволяє проведення одночасно 7 і більше сателітних панелей в он-лайн режимі.

На виконання листа МОЗ України №08.01-47/7062 від 17.03.2014 в ТДМУ було створено інформаційну систему збору та обробки статистичної інформації ВМ(Ф)НЗ України «Контингент». Нині усі

ВМ(Ф)НЗ України вперше подали до системи статистичні звіти. Подані документи на отримання авторських прав на цей програмний продукт.

Метою роботи **інформаційно-аналітичного відділу** є проведення кількісного та якісного аналізу діяльності власних підрозділів і порівняльного аналізу з українськими та закордонними вищими медичними навчальними закладами.

Протягом звітного періоду серед іншого здійснювався порівняльний персоналізований аналіз співставлення результатів складання практичних навичок та ОСПІ (ОСКІ) – між кафедрами та щодо викладачів; аналіз успішності студентів у розрізі кафедр і навчальних дисциплін; порівняльний міжвузівський та внутрішньо-університетський (з певних предметів) аналіз результатів складання ліцензійного іспиту «Крок».

Навчально-науковий **відділ незалежного тестування знань студентів** 2013-2014 навчального року провів комплексні семестрові тестові іспити з дисциплін (модулів), які виносили на весняну та зимову сесії, для студентів усіх курсів і факультетів. При цьому використовували базу тестових завдань, яка налічує понад 1 млн. тестових запитань.

Здійснювали подальшу роботу щодо посилення захисту інформації під час підготовки та проведення тестувань з використанням багаторівневої автоматизованої системи.

Модифіковано процедуру статистичної обробки результатів тестування із застосуванням поетапного та комплексного підходу, що виявилось у розробці алгоритму покрокового аналізу валідності тестових завдань включно з аналізом гістограм успішності. Розроблено програму «Визначення якості оцінювання знань та практичної компетентності в інформаційній системі управління якістю підготовки фахівців-медиків», на яку отримано авторське свідоцтво.

З метою підвищення об'єктивності оцінювання та запобігання корупційним діям цього року друге перескладання підсумкового модульного контролю здійснювали у центрі незалежного тестування знань студентів за допомогою системи дистанційного оцінювання «Moodle» при комісії. З метою підготовки студентів до другого перескладання викладачі кафедр відібрали тестові завдання, які охоплювали всі найважливіші поняття з кожного модуля. Зазначені тестові запитання оприлюднено на порталі університету. Під час складання іспиту студент отримував логін (шифр) і пароль, відомий лише йому, заходив на відповідну сторінку «Moodle» та відповідав на 24 тестові завдання. Для відповіді на кожне питання надавалося 1 хвилина. За допомогою програми «Moodle» виставляли оцінки студентам за шифрами та формували рейтинг з кожного модуля. Переведення рейтингового результату здійснювали за такою схемою: 30 % кращих студентів отримували 6 балів, 35% наступних студентів одержували 5 балів і 35 % – 4 бали. Студенти, які при складанні не набирають мінімальної кількості правильних відповідей, одержують за шкалою ECTS оцінку FX («2»). Лише після цього екзаменаційна комісія здійснювала розшифрування результатів та оформлення екзаменаційних відомостей.

(Продовження на стор. 8)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013–2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-7)

Основні напрямки подальшої роботи відділу незалежного тестування знань студентів:

- удосконалення методик і технології проведення незалежного тестування знань студентів;
- постійне поновлення та підвищення якості бази тестових завдань;
- регулярна перевірка тестових завдань на валідність з редагування чи заміною невалідних питань;
- подальше технічне оснащення відділу.

НАУКОВА РОБОТА

Згідно з галузевим моніторингом діяльності ВНЗ IV рівня акредитації за розділом «Наукова діяльність» наш університет посідає перше місце. Це стало можливим завдяки тій увазі, яка приділяється ректоратом університету як підготовці наукових кадрів, так і виконанню перспективних наукових досліджень.

Наразі в університеті працює 554 викладачі, з них 91,2% з науковим ступенем: 92 доктори наук (16,6 %) та 413 кандидатів наук (74,5 %).

За планом підготовки науково-педагогічних кадрів 2013-2014 н. р. виконується 191 дисертаційна робота (30 докторських та 161 кандидатська роботи). План підготовки докторів і кандидатів наук виконано. Протягом цього навчального року розглянуто на науковій комісії та затверджено вченою радою університету планування 3 кафедральних НДР і 32 кандидатських робіт.

Протягом навчального року захищено 6 докторських і 52 кандидатські дисертації. Докторами наук стали: Олещук О.М., Підручна С.Р., Боярчук О.Р., Сельський П.Р., Волкова Н.М., Мерецький В.М.

Слід зазначити, що активізації захисту дисертаційних робіт суттєво посприяли організаційні заходи стимулюючого характеру з боку ректорату університету:

- преміювання дисертантів після подачі роботи до спецради у розмірі 5000 грн. і наукових керівників після офіційного захисту їх дисертантів – у розмірі 10000 грн.;
- безкоштовні публікації, друкування і палітурка дисертацій та авторефератів у видавництві «Укрмедкнига»;
- безкоштовні публікації у фахових виданнях нашого ВНЗ;
- відрядження, у т.ч. закордонні;
- придбання реактивів та обладнання для проведення науково-дослідних дисертаційних робіт працівниками нашого університету;
- сприяння у написанні оглядів літератури та добору літератури (створено спеціальні групи з працівників вишу);
- сприяння із статистичною обробкою результатів досліджень (займається відділ системних статистичних досліджень);
- надання творчих відпусток для написання дисертації;
- оздоровлення в НОК «Червона калина».

З 15 до 17 жовтня 2013 року у виставковому центрі «КиївЕкспоПлаза» відбувся Міжнародний науково-технологічний форум «Наука, інновації, технології-2013», на якому ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України» представляв доцент кафедри загальної хірургії Ковальчук А.О., демонструючи інноваційне медичне обладнання для забезпечення високотехнологічного процесу трансплантації шкіри у

важкообплечених хворих «Електродерматом ДК-717», яке захищене 4 патентами України. Цей прилад, розроблений працівником нашого університету, увійшов до «Золотого запасу України».

На цьому електродерматомі працюють всі комбустіологічні відділення України, а також виявляють зацікавлення спеціалісти з багатьох зарубіжних країн.

Велику роль у підготовці наукових кадрів в університеті відіграють спеціалізовані вчені ради.

За звітний період спеціалізована вчена рада Д 58.601.01 провела 12 засідань, на яких проведено захист 4 докторських дисертацій і 25 кандидатських дисертацій.

З вересня 2013 року до квітня 2014 року спеціалізована вчена рада Д 58.601.02 провела 8 засідань, на яких проведено захист 1 докторської дисертації і 13 кандидатських дисертацій.

Наказом МОН України № 455 від 15.04.2014 року продовжено повноваження спеціалізованої вченої ради Д 58.601.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук за спеціальностями 14.01.01 – акушерство та гінекологія, 14.01.02 – внутрішні хвороби, 14.01.10 – педіатрія та 14.01.13 – інфекційні хвороби.

У листопаді 2013 року відкрито ще одну спеціалізовану раду для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук зі спеціальностей 14.02.03 – соціальна медицина та 14.02.01 – гігієна та професійна патологія.

Згідно з планом в університеті виконується 27 комплексних науково-дослідних робіт, з них 3 – державного фінансування, 24 – ініціативно-пошукових тем.

Бюджетні науково-дослідні теми, державне фінансування яких становить 2014 р. 284,6 тис. грн.:

1. Вивчення патогенетичних особливостей розвитку поліорганної недостатності в умовах експериментальної краніоскелетної травми та пошук засобів системної корекції методами клітинної терапії.

Науковий керівник: професор Гудима А.А.

2. Структурно-метаболичні зміни кори головного мозку, нирок і печінки, зумовлені хронічною неопластичною інтоксикацією і компонентами цитостатичної терапії, та їх сорбційна корекція.

Науковий керівник: доцент Лісничук Н.Є.

3. Розробка методів підвищення безпеки та ефективності оперативного лікування основних хірургічних захворювань органів черевної порожнини в умовах поліморбідності.

Науковий керівник проф. І.Я. Дзюбановський

2013-2014 н.р. опубліковано 2307 наукових праць: 1150 статей (у т.ч. 26 в іноземних виданнях) і 1157 тез (з них 124 за кордоном). Також зроблено 614 доповідей на наукових форумах (у т.ч. 56 за кордоном).

Базою для виконання НДР та дисертацій є атестовані вимірювальні лабораторії: міжкафедральна науково-клінічна лабораторія; центральна науково-дослідна лабораторія; лабораторія мікробіологічних і паразитологічних досліджень; лабораторія досліджень інфекційних хвороб; лабораторія доклінічних досліджень лікарських засобів. Вони забезпечують отримання достовірних результатів наукових досліджень. Всі засоби вимірювальної техніки, які використовують в цих

лабораторіях, проходять метрологічний контроль і повірені.

На базі лабораторії морфологічних досліджень функціонує 2 сучасних електронних мікроскопи, обладнаних цифровими системами виведення зображення високої роздільної здатності. Сучасний проточний цитофлуориметр Beckman Coulter EPIC дозволяє забезпечити вивчення та встановлення закономірностей та особливостей апоптозу при різноманітній патології. Лабораторія полімеразної ланцюгової реакції оснащена сучасним ампліфікатором «Rotor Gene 6000», який працює в режимі Real-time PCR, та ампліфікатором ДНК «Perkin Elmer-2400». Придбано сучасний двошпроменевий спектрофотометр Lambda 25 Perkin Elmer. Лабораторію мікробіологічних і паразитологічних досліджень оснащено сучасним автоматичним мікробіологічним аналізатором Vitek 2 Compact 15. Біохімічні дослідження різних біологічних матеріалів автоматичного рН-метру MP511 LAB-Intech, автоматичного гомогенізатора Silent Crusher S (Німеччина), сучасної лабораторної центрифуги з охолодженням Biosan LMC-4200R. Окрім цього, лабораторії оснащені напівавтоматичними аналізаторами «Humalyzer 2000», сучасним апаратом для визначення гемоглобіну «MiniGEM+» та необхідним обладнанням для розшифровки і читання мазків крові, кісткового мозку, цитологічних проб, імуноферментними аналізаторами «Sunraise» з програмою Magellan-4 та STAT-FAX 303. Обладнання лабораторії психофізіологічних досліджень: електроенцефалографи 4- та 8-ми каналні, програмно-технічний діагностичний комплекс DXNT з електроенцефалографії, який забезпечує комп'ютерну обробку електроенцефалограм, спірограф мікропроцесорний СМП-21/01«Р-Д», авторефрактометр URK-700, електроофтальмоскоп, аналізатор поля зору Перитест-300, індикатор кислотності ІКЖ-2, електрокардіографи Юкард-100 та 200, міограф, індикатор внутрішньоочного тиску ІГТ-2, реограф Р 4-02. Цілу низку досліджень присвячено проблемам патологічних та фізіологічних змін мінеральної щільності кісткової тканини. Проводити вивчення такої проблематики дозволяє денситометр Lunar.

Продуктивному виконанню експериментальних наукових досліджень сприяє робота віварію. Умови утримання тварин цілком відповідають вимогам Держстандарту та біоетики.

МЕТРОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ТА НОРМОКОНТРОЛЬ НАУКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

З метою досягнення єдності вимірювань, достовірності отриманих результатів досліджень у навчальний період 2013-2014 р.р. метрологічним забезпеченням були охоплені всі планові науково-дослідні та дисертаційні роботи, лікувальний процес і друкована продукція, діяльність господарської частини.

4-5 грудня 2013 р. головна організація метрологічної служби (ГОМС) МОЗ ТДМУ пройшла періодичну атестацію та підтвердила статус на право виконання функцій ГОМС МОЗ України.

НАУКОВІ ФОРУМИ

За звітний період з вересня 2013 до липня 2014 року в ТДМУ відбулися 21 конференція, форуми та семінари (10 протягом осіннього семестру, 11 – весняного).

Рангова структура конференцій розподілилася так: 4 наукові форуми отримали статус Всеукраїнських і міжнародних у системах МОЗ України та МОН України, 9 – зареєстровані у Міністерстві освіти та науки України, 6 – проведені на регіональному рівні.

Всього у наших конференціях взяла участь 2876 делегатів, що менше порівняно з 2012-2013 роком. За цей рік у стінах конференц-залів нашого університету прозвучало 919 доповідей у вигляді усних та стендових презентацій.

Видавництво «Укрмедкнига» опублікувало 275 робіт з кращих доповідей конференцій у фахових наукових журналах університету та ще 2175 робіт побачили світ у збірниках робіт. Ці цифри свідчать про збереження високого інтересу науковців України до наших конференцій та наукової продукції видавництва «Укрмедкнига».

ВІДДІЛ СИСТЕМНИХ СТАТИСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

З 1 лютого 2013 року при університеті функціонує відділ системних статистичних досліджень. При оформленні звітів науково-дослідних робіт, написанні статей, при оформленні дисертаційних робіт працівники університету подають статистичні показники у відділ системних статистичних досліджень для їх подальшої обробки. Обробку даних проводять з використанням ліцензійного програмного забезпечення Statistica від компанії StatSoft.

За перше півріччя 2014 року проведено розрахунок до 107 наукових статей.

З питань розрахунку даних до дисертаційних робіт за перше півріччя у відділ системних статистичних досліджень звернулося 33 рази. В повному обсязі завершені розрахунки до 4-ох дисертаційних робіт, інші науковці, отримавши розрахунки згідно з наданими даними, продовжують працювати над своїми роботами.

Згідно з наказом №189 «Про обробку статистичних даних» обробку всіх даних науково-дослідних і дисертаційних робіт обов'язково повинен виконувати відділ системних статистичних досліджень. У зв'язку з цим редакторам наукових журналів університету слід особливу увагу звернути на необхідність обробки статистичних даних, які публікуються у виданнях, у відділі системних статистичних досліджень.

ПАТЕНТНО- ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІДДІЛ

До Державної служби інтелектуальної власності України надіслано 175 авторських прав: на матеріали до практичних занять – 116, мультимедійні лекції – 52, комп'ютерні програми – 7. Працівники відділу надавали постійну допомогу з оформлення документації та проведення інформаційного пошуку, у тому числі з планування 11 кандидатських робіт.

За звітний період створено електронний каталог періодичних видань, які надходять до бібліотеки університету, та внесено 6298 джерел інформації. У тематичних каталогах відділу зараз зберігаються 7174 джерел інформації.

До Укрпатенту подано 29 заявок на винаходи та корисні моделі, отримано 45 охоронних документів на винахід (корисну модель) і 12 позитивних рішень.

(Продовження на стор. 9)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013–2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2–8)

ПЕРСПЕКТИВНІ НАУКОВІ НАПРЯМКИ

За ініціативи ректорату в нашому університеті започатковано низку перспективних наукових досліджень, серед яких:

– Теоретичне обґрунтування та розробка технології лікування поліорганної недостатності з використанням стовбурових клітин. Науковий керівник проф. Кліщ І.М.

– Молекулярно-генетичні механізми розвитку мультифакторіальних, хромосомних і генних захворювань та фармакотерапія генетично-зумовленої патології. Науковий керівник д.мед.наук Олещук О.М.

– Розробка і впровадження нанотехнологій і наноматеріалів в медицину. Науковий керівник проф. Корда М.М.

– Імуногістохімічні прояви структурної реорганізації внутрішніх органів при різних патологіях. Наукові керівники: проф. Боднар Я.Я., проф. Волков К.С., проф. Герасимюк І.Є.

– Обґрунтування впровадження телемедичних технологій з метою покращення ефективності надання медичної допомоги. Науковий керівник: проф. Марценюк В.П.

– Фармакоеконімічне обґрунтування створення, отримання, розробки субстанцій лікарських речовин і лікарських засобів на основі продуктів хімічного синтезу й біологічно активних речовин рослинного походження. Наукові керівники: проф. Грошовий Т.А., проф. Марчишин С.М.

У рамках згаданих перспективних напрямків протягом року проходили стажування працівники університету:

– асп. кафедри акушерства та гінекології №1 Мартинюк В.М. – кафедра молекулярної генетики та біотехнології Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича (10-18 квітня 2014 р.);

– ст. викл. кафедри медичної біохімії Яремчук О.З., пров. спец. МНКЛ Марчук О.М., ст. лаб. кафедри фармакології з клінічною фармакологією Зозуляк Н.Б. – лабораторія молекулярно-генетичної діагностики Національного інституту раку МОЗ України (16-20 червня 2014 р.);

– асист. кафедри педіатрії ННІПО Дутчак О.М., пров. спец. МНКЛ Марчук О.М. – тренінг «Піросеквенування в клінічній діагностиці», м. Київ;

– проф. Корда М.М., асист. кафедри медичної біохімії Палиця Л.М. – Інститут фізики НАН України, м. Київ (21-25 квітня 2014 р.);

– доценти Вронська Л.В., Онишків О.І., Тригубчак О.В. – ПАТ «Галичфарм» корпорації «Артеріум» (02-13.06.2014 р.);

– ст. лаб. кафедри анатомії людини Кметь О.З., ст. лаб. кафедри гістології Крамар С.Б. – Державний патологоанатомічний центр України, м. Хмельницький;

– проф. Марценюк В.П., проф. Сельський П.Р. – Державний заклад «Медичний центр телемедицини МОЗ України»;

– асист. кафедри педіатрії № 2 Слива В.В. – у рамках стажування з педіатрії у Вроцлавському медичному університеті ім. Пястов Шльонських протягом двох тижнів проходила стажування на кафедрі генетики та на базі генетичної лабораторії.

Для успішного виконання започаткованих перспективних наукових напрямків університету заплановано сучасну лабо-

раторію, яка розташована на цокольному поверсі адміністративного корпусу. Планується придбати сучасне лабораторно-діагностичне обладнання: автоматичні аналізатори (біохімічний, гематологічний, імуноферментний, аналізатор сечі), коагулометр. Усе необхідне обладнання для проведення на сучасному рівні імуногістохімічних досліджень, а методик культивування культур клітин та тканин.

Напрями роботи майбутньої лабораторії:

– культивування та вирощування культур клітин;

– молекулярно-генетичні дослідження;

– нанотехнології в медицині;

– дослідження антифосфоліпідного синдрому;

– роль оксиду азоту в нормі та при патології.

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

Координує роботу студентського наукового товариства рада СНТ, до складу якої ввійшло 26 студентів – активних науковців. Головою ради СНТ є аспірант кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії Лотоцька С.В. Робота ради студентського наукового товариства базується на координуванні діяльності студентських наукових гуртків та роботи студентів-учасників наукових програм при організації науково-дослідницької роботи.

Минулого навчального року в студентських наукових гуртках займалися 337 студентів медичного факультету, 33 – фармацевтичного, 25 – стоматологічного та 29 – факультету іноземних студентів.

Студентські наукові гуртки зареєстровані на всіх кафедрах ТДМУ.

2013-2014 н. р. у студентських наукових програмах взяли участь:

– «Студентська наука і профорієнтаційне навчання» – 167 студентів (медичний – 131, стоматологічний – 8, фармацевтичний – 17, іноземний – 11).

– «Студент – майбутній фахівець високого рівня кваліфікації» – 20 студентів (медичний – 18, фармацевтичний – 2). На жаль, в цій програмі не беруть участі студенти інших факультетів, що утруднює надання рекомендацій СНТ для подальшої наукової роботи.

На WEB-порталі університету розроблено сторінку Інтернет-конференції студентів-учасників наукових програм, де розміщують статті-звіти про проведену наукову роботу.

Наукові досягнення студентів:

– Студенти ТДМУ були співавторами 25 статей, опублікованих в фахових виданнях (з них 17 – учасники програм).

– Було опубліковано 171 тезу на конференціях (учасниками програм – 87), з них на всеукраїнських – 153, міжнародних – 18.

– Презентовано 112 усних виступів (учасниками програм – 61), з регіональною участю – 29, всеукраїнською – 71, міжнародною – 12.

2013-2014 н. р. на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт подано 10 праць.

Нагороди за перемогу на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт отримали такі студенти:

– диплом II ступеня з напрямку «Фармацевтичні науки» Данилюк Богдана;

– диплом III ступеня з напрямку «Теоретична медицина» Ющак Ольга.

Проведено спільне засідання ради СНТ та студради для надання рекомендацій студентам випускних курсів для участі у конкурсі на навчання в магістратурі. Рекомендацію отримали 19 студентів медичного факультету, 11 – фармацевтичного та 1 – стоматологічного.

Подано 5 робіт до участі у конкурсі стипендіальної програми «Завтра.УА». Волинець Наталія, Нижник Галина, Ханас Марія взяли участь у 3-му турі.

Для активізації роботи та контролю участі студентів у наукових програмах «Студентська наука та профорієнтаційне навчання» та «Студент – майбутній фахівець високого рівня кваліфікації» цього року запроваджено обов'язкове заслуховування звітів учасників студентських наукових програм про результати роботи за участі їх наукових керівників і викладачів-фахівців з цієї тематики.

Вийшов перший випуск студентського наукового журналу «Студентський науковий вісник», де студенти-науковці зможуть ділитися своїми науковими досягненнями.

28-30 квітня 2014 року в ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського проведений XVIII Міжнародний медичний конгрес студентів і молодих вчених. У збірнику опубліковано 559 тез, з них – 555 з України, із закордону – 4, а також 333 публікації – від нашого університету. Безпосередню участь в конгресі взяли 120 учасників з різних міст України. З ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського було 238 учасників. Заслухано 140 усних та 11 стендових доповідей. Визначено 28 переможців з відзнакою диплома I ступеня та 45 дипломів II ступеня за двома номінаціями «Молоді вчені» та «Студенти».

БІБЛІОТЕКА

Основними програмними документами, які визначали та спрямовували роботу з інформаційного, навчального й наукового процесу впродовж 2013-2014 н.р. були Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», накази Міністерства охорони здоров'я, накази Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства культури і туризму України, «Концепція розвитку ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського на 2013-2017 р.р.», накази та розпорядження ректора, рішення вченої ради, план роботи бібліотеки на поточний рік.

Важлива умова розвитку інформаційних ресурсів бібліотеки – постійне поповнення бібліотечних фондів усіма видами документів для забезпечення навчально-виховного процесу та наукової діяльності. Створення раціональної системи організації фонду та оптимального режиму його використання забезпечує повноту, якість та оперативність обслуговування користувачів.

Загальна кількість бібліотечного фонду становить 399753 примірників. Упродовж звітного періоду у фонд бібліотеки надійшло 2454 примірників (у т.ч. авторефератів – 588, дисертацій – 38, магістерських робіт – 37, методичних рекомендацій – 85). Серед нових надходжень навчально-літературна становить 1079 примірників (44%), у тому числі підручників – 393 (36,4%), навчальних посібників – 686 (63,6%). Фонд періодичних видань бібліотеки збільшився на 1403 примірників – здебільшого за рахунок організованої передплати 118 журналів.

Наразі кількість користувачів за єдиним реєстраційним списком становить 5262 особи (2011-2012 н. р. – 4900; 2012-2013 – 5130), з них: викладачів – 519, студентів – 3887 (іноземних студентів – 877).

Обслуговування користувачів здійснювали на 4-ох абонементних (Забонементи навчальної літератури та 1 абонемент наукової і художньої літератури) і у 3-ох читальних залах.

Обслужені всіма структурними підрозділами 17983 звернення, видано 382837 одиниць документів.

Продовжується формування власних інформаційних ресурсів. Так, постійно розширюється електронний каталог (ЕК), представлений на сайті університету, який на нинішній день включає 37078 записів.

Крім того, продовжували роботу з ведення традиційного бібліотечного довідково-пошукового апарату, який активно використовують читачі.

Упродовж навчального року підрозділи бібліотеки здійснювали довідкову роботу, оскільки виконання різних видів довідок є однією із складових роботи всіх працівників бібліотеки. Це, зокрема, фактографічні, адресно-бібліографічні, тематичні (усні й письмові) довідки й довідки на уточнення бібліографічного опису.

Загальна кількість звернень – 513. Так, було надано консультативно-інформаційну допомогу 17 аспірантам. Підготовлено 120 довідок, у т.ч. 437 тематичних.

Важливою є меморіальна функція бібліотеки, яка здійснюється шляхом створення бібліографічних покажчиків, рекомендаційних списків літератури на паперових носіях та в електронній формі. 2014 р. започатковано бібліотечну серію «Вчені Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського».

Культурно-просвітницька робота бібліотеки була спрямована на забезпечення зростання професійного рівня студентів, формування у них національної свідомості, активної громадянської позиції, виховання моральних якостей та духовних потреб, сприяння процесам самоідентифікації. З цією метою було підготовлено 18 тематичних виставок, які експонувалися у читальному залі, відділі абонементу наукової та художньої літератури. В процесі їх формування було використано 823 документи з фондів бібліотеки.

Робота бібліотеки й надалі буде здійснюватися з урахуванням напрямків, визначених «Концепцією розвитку ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського на 2013-2017 р.р.».

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ

Протягом 2013-2014 року видавництво «Укрмедкнига» видало 272 найменувань різної друкованої продукції. Серед них 9 назв підручників – 1 новий, 8 – повторним тиражем.

Видано 19 навчальних посібників. 2 з них повторним тиражем, 17 нових.

Протягом року видано 5 монографій, 32 найменувань навчально-методичної літератури, 9 збірників матеріалів конференцій, 64 види матрикулів, 87 типів індивідуальних планів для студентів, 9 найменувань збірників рисунків до модульно-тестового контролю студентів, розтиражовано 104 компакт-диски.

(Продовження на стор. 10)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013–2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2–9)

У видавництві виходять 13 журналів, 10 з них затверджені ДАК, газети – «Медична академія» та «Університетська лікарня» (два номери на місяць), останню студенти-волонтери нашого університету роздають хворим в університетській лікарні. Впродовж року видано 44 примірники наукових журналів, 24 примірники газети «Медична академія» та 24 примірники газети «Університетська лікарня».

Крім того, видавництво забезпечує всі підрозділи університету необхідними бланками й іншою друкованою продукцією.

За навчальний рік від видавничої діяльності одержано 2 200 638,87 грн., для власних потреб надруковано продукції на 969 045 грн., бібліотеці передано книг на суму 61411,8 грн. Виплачено гонорарів 60 639,46 грн.

Нині у видавництві в роботі знаходяться 30 різних видань, які перебувають на різних етапах редакційного опрацювання.

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА

35 клінічних кафедр університету розміщені на базах 17 лікувально-профілактичних закладів обласного та міського підпорядкування: 15 – у Тернопільській області, та 2 – у місті Рівне. Загальна кількість ліжкового фонду клінічних баз складає 4290 ліжок.

Плідна співпраця з департаментом охорони здоров'я обласної держадміністрації та відділом охорони здоров'я та медичного забезпечення Тернопільської міської ради здійснювалась за активної участі адміністрації й провідних фахівців медичного університету в оперативних нарадах МОЗ України в on-line режимі, участі обласних спеціалістів та провідних фахівців управління у науково-клінічних конференціях, які відбувалися на базі НОК «Червона калина», а також професорсько-викладацького складу кафедр на колегіях департаменту охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації.

Юридичне право займатися лікувальною діяльністю надає кваліфікаційна категорія. В ТДМУ є 371 викладач на клінічних кафедрах, які отримують лікарняну надбавку. З них:

- 58 % викладачів – вища категорія,
- 13 % викладачів – перша категорія,
- 12 % викладачів – друга категорія,
- 17 % викладачів – сертифікат лікаря-спеціаліста.

2013-2014 навчальному році поновлені практично всі угоди з додатками між Тернопільським державним медичним університетом ім. І.Я. Горбачевського з одного боку та обласними та міськими лікувальними закладами – з іншого.

Працівники клінічних кафедр за 2013-2014 н. р. у поліклініках прийняли 31118 хворих, у стаціонарних відділах пролікували 16914 пацієнтів, у відділеннях на клінічних базах проконсультували 62723 хворих, в інших лікувальних закладах – 8258 осіб. В хірургічних клініках працівники кафедр виконали 6788 операцій. Професорсько-викладацький склад кафедр університету в хірургічних відділеннях різних профілів виконував від 25 % до 41 % оперативних втручань

Працівники всіх кафедр університету за звітний період виконали лікувальне навантаження.

Функціонування у Тернопільській області престижної та потужної університетської лікарні є важливим кроком у реформуванні медичної галузі, що дозволить максимально спростити перехід системи охорони здоров'я до нових умов та поліпшити рівень надання високоспеціалізованої медичної допомоги мешканцям краю. На базі Тернопільської університетської лікарні викладачі університету працюють у 19 спеціалізованих відділеннях. 98 викладачів всіх клінік Тернопільської університетської лікарні мають спеціалізацію або атестаційну категорію за спеціальністю відповідного відділення. 2013-2014 н.р. 15 викладачів клінічних кафедр пройшли профільну спеціалізацію для повної відповідності профілю відділень (у т.ч. – 5 викладачів клінік університетської лікарні).

У Тернопільській університетській лікарні 2013 року розпочато процес модернізації та реконструкції підрозділів за рахунок бюджетних коштів університетської лікарні, медичного університету та залучення спонсорської допомоги. Завершено ремонтно-реконструктивні роботи кафедри функціональної діагностики та клінічної патофізіології.

У 2013 року, з метою забезпечення високої якості спеціалізованої медичної допомоги, створено та подано на затвердження наглядової ради університетської лікарні з подальшим розглядом на сесії Тернопільської обласної ради «Передпроектні пропозиції реконструкції корпусів КЗ ТЕР «Тернопільська університетська лікарня»».

На 2014 рік, запланована реконструкція: відділення реєстрації хворих, яких доправляють у стаціонар; підрозділу відділення інтенсивної терапії для надання невідкладної медичної допомоги із застосуванням екстракорпоральних методів детоксикації; центру ендоскопічної хірургії; філії відділення гемодіалізу.

Буде проведена реконструкція операційного блоку з введенням в експлуатацію ангіографічної операційної, операційних для виконання контактної літотрипсії, лазерних методик лікування патологій очей, малоінвазивних технологій.

З робочим візитом до Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського завітали представники Буковинського державного медичного університету, працівники Чернівецького департаменту охорони здоров'я та головні лікарі провідних медичних закладів цього краю. Мета приїзду буковинської делегації – детальне вивчення досвіду створення і діяльності університетської лікарні в Тернопільській області.

На Тернопіллі, як і у всій Україні, з торішнього червня реалізується пілотний проект щодо запровадження державного регулювання цін на лікарські засоби для лікування осіб з гіпертонічною хворобою. Закріплені за центрами первинної медико-санітарної допомоги у районах області та у м. Тернополі 19 завідувачів і професорів терапевтичних кафедр і 51 викладач медичного університету постійно надають організаційно-методичну допомогу лікарям загальної практики-сімейної медицини, терапевтам і фельдшерам для успішної реалізації ними у Тернопільській області цього пілотного

проекту. З 20.06.2013р. до 31.12.2013 року Тернопільський медичний університет спільно з департаментом охорони здоров'я облдержадміністрації здійснив 96 спільних виїздів у населені пункти районів області.

Члени робочої групи та науково-педагогічні працівники кафедр терапевтичного профілю Тернопільського медичного університету згідно з планом на 2013 рік здійснюють інформаційний супровід реалізації пілотного проекту щодо запровадження державного регулювання цін на лікарські засоби для лікування осіб з гіпертонічною хворобою: на науково-практичних конференціях університету, проведено 6 виступів на місцевому телебаченні (ТТБ, TV-4), проведено 28 виступів у районних лікарнях та центрах первинної медико-санітарної допомоги, публікації у пресі – 7 в газеті «Медична академія», 16 – у районних виданнях.

Для успішної реалізації пілотного проекту з артеріальної гіпертензії у Тернопільському державному медичному університеті видавництво «Укрмедкнига» надрукувало та використало при спільних виїздах: 20 400 пам'яток; 20 400 анкет; 32 000 бланків консультативних оглядів; 78 000 рецептурних бланків.

На забезпечення виконання наказу МОЗ України від 09.02.2008 р. № 30 «Про заходи щодо профілактики і боротьби з грипом та гострими респіраторними інфекціями в Україні» за кошти профспілки Тернопільського медичного університету у жовтні 2013 року було закуплено 40 доз вакцини «Ваксигрип», які були повністю використані для вакцинації працівників і студентів нашого університету.

У Тернопільському медичному університеті продовжує працювати навчально-практичний центр телекомунікаційних технологій із системою запису (самозапису) пацієнтів на консультації та обстеження. 2013-2014 н. р. записано 1249 пацієнтів, з них 717 пацієнтів записалися до викладачів нашого університету. Здійснюється контроль за своєчасним розміщенням співробітниками кафедр графіків консультативного прийому та обстежень пацієнтів з розміщенням відповідної інформації про виявлені недоліки на сайті університету.

Нині активно функціонують 5 навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги в селах області на базі амбулаторії загальної практики та сімейної медицини, фельдшерсько-акушерських пунктів і медичних пунктів. У всіх навчально-практичних центрах Тернопільський медичний університет закупив необхідний інструментарій та медикаменти, поставив необхідне обладнання, є кабінети для надання невідкладної допомоги жителям села, стоматологічні кабінети оснащені сучасними стоматологічними установками, необхідним інструментарієм та витратними матеріалами.

За звітний період у сільських навчально-практичних центрах первинної медико-санітарної допомоги студенти та інтерни, які проходять практичне навчання, надали медичну допомогу 863 пацієнтам: у с. Зарубинці – 166, у с. Гнилиці – 370, у с. Говилів – 127, у с. Увисла – 107, у с. Кокошинці – 95 хворим.

Сумлінно працювали та навчалися також лікарі-інтерни-стоматологи, які за цей же час надали фахову медичну допомогу 1187 хворим: у с. Зарубинці – 17, у с.

Гнилиці – 298, у с. Говилів – 374, у с. Увисла – 402, у с. Кокошинці – 96 пацієнтам.

У перспективі планується відкриття ще трьох НПЦПМСД у Тернопільській області: у с. Нове Село Підволочиського району, у с. Борсуки Лановецького району, у с. Ілавче Терновлянського району. Вони будуть створені на базі амбулаторій загальної практики-сімейної медицини. Готова вже документація (посвідчена та зареєстрована) для створення НПЦПМСД у с. Нове Село Підволочиського району та у с. Борсуки Лановецького району та готується документація в с. Ілавче Терновлянського району. Крім цього, в перспективі також планується відкриття чотирьох НПЦПМСД у м. Тернополі на базі амбулаторій загальної практики-сімейної медицини: на базі АЗПСМ у орендованому приміщенні СШ № 27 та СШ № 15, 11, 21). Для цього коштами університету буде проведений сучасний капітальний ремонт приміщень, які надали Тернопільська обласна і міська ради, і встановлене необхідне медичне та стоматологічне обладнання.

У лікувально-діагностичному центрі Тернопільського медичного університету за 2013-14 навчальний рік надано амбулаторну медичну допомогу 2397 студентам. Проведено профілактичний огляд 2396 студентів медичного, фармацевтичного, стоматологічного факультетів, факультету іноземних студентів та ННІ медсестринства, а також 235 працівників університету з оформленням особистих медичних книжок. Поселено 508 студентів, при цьому проведено огляд з внесенням даних у відповідну документацію (угода на поселення, журнал реєстрації поселень).

У санаторії-профілакторії Тернопільського медичного університету «Червона калина» за звітний період оздоровлено 550 студентів (401 – медичного факультету; 83 – стоматологічного факультету; 66 – фармацевтичного факультету). Протягом 11-и заїздів медичний персонал санаторію-профілакторію відпустив процедур: лікувальні ванни – 5232, масаж різних ділянок тіла – 830, підводний душ-масаж – 1026, гідромасаж-сауна – 1155, електрофізіотерапевтичні процедури – 282, ЛФК – 1169, фітопроцедури – 14215.

Базою 4 стоматологічних кафедр медичного університету є стоматологічний центр, який оснащений сучасним обладнанням. Тут викладачі стоматологічних кафедр надають терапевтичну, хірургічну та ортодонтичну допомогу мешканцям міста та області, разом із студентами проводять профілактичні огляди. Всього в стоматологічному центрі налічується 27 стоматологічних установок. Зараз на цій базі налагоджена робота зуботехнічної лабораторії, імплантологічного кабінету та автоклавної.

За звітний період прийнято 5317 пацієнтів, з яких 3152 первинних. Проконсультовано 2629 хворих, сановано 1673 людини. Проліковано з приводу карієсу 2143, пульпіту 236, періодонтиту 113 хворих. Поставлено 97 цементних пломб, 227 з хімічного композиту, 2169 фотополімерних пломб. Проведено лікування захворювань пародонту та СОПР у 324 пацієнтів, 1554 пацієнтам проведено навчання гігієнічних навиків догляду за порожниною та 49 – герметизацію фісус зубів.

(Продовження на стор. 11)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013–2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2–10)

Викладачі кафедри ортопедичної стоматології виготовили 212 мостоподібних протезів, 53 часткових знімних протезів, 32 повних знімних. За 2013–2014 навчальний рік співробітники кафедри хірургічної стоматології прийняли 1262 хворих. На базі стоматологічного центру: видалено 63 зуби, проконсультовано 785 хворих, оглянуто 477 пацієнтів. Проведено 254 операції.

З метою навчання надання домедичної допомоги в бойових умовах викладачі кафедри медицини катастроф і військової медицини взяли участь у підготовці особового складу підрозділів особливого призначення «Сокил» та патрульної служби міліції «Тернопіль». Заняття передбачало виконання кожним учасником обсягу практичних навичок, які є найбільш необхідними та які реально можна виконати під час вогню противника, на етапі екстреної евакуації з поля бою та в безпечному місці. Обсяг навичок, техніка їх виконання, доцільний перелік засобів медичного призначення для індивідуальної аптечки був визначений спільно з фахівцями Українського науково-практичного центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф та Української військово-медичної академії (м. Київ) на основі аналізу досвіду військових кампаній у різних «гарячих точках» планети.

На базі міжкафедрального навчально-тренінгового центру університету проведено навчання з надання домедичної допомоги для 915 волонтерів. Як зазначили учасники навчань, набутий досвід допомоги їм не лише під час військових чи екстремальних подій, а й в повсякденному житті.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стратегічною метою університету є інтеграція в міжнародну академічну спільноту та сприяння співпраці між університетом і зарубіжними навчальними та науководослідними закладами, а також закладами охорони здоров'я.

З року в рік кількість закордонних партнерів університету зростає. 2013–2014 навчального року підписано 4 двосторонні угоди про співпрацю.

На даний час кількість зарубіжних вищих медичних освітніх закладів і закладів охорони здоров'я, з якими співпрацює ТДМУ, складає 31.

Така співпраця дає можливість ознайомлення з новітніми досягненнями у сфері медичної освіти та практичної охорони здоров'я шляхом реалізації програм фахових стажувань викладачів ТДМУ на навчально-клінічних базах університетів-партнерів, проведення спільних наукових форумів, а також здійснення академічних обмінів викладачами та студентами.

2013 року ТДМУ подав заявку на участь у міжнародному проєкті ERASMUS MUNDUS MEDEA – альянс медичних університетів, учасниками якого є вищі навчальні медичні заклади Великобританії, Іспанії, Франції, Італії, Австрії, Німеччини, Бельгії, Латвії, Литви, Грузії, Вірменії та Азербайджану. У січні 2014 року підписано угоду про партнерство між університетами, що входять до складу MEDEA (Альянс медичних університетів) в рам-

ках міжнародного проєкту ERASMUS MUNDUS.

Діяльність цього проєкту спрямована на забезпечення підтримки вищим навчальним закладам Європи й несвропейських країн у покращенні педагогічного процесу та сприяння у проведенні наукових досліджень.

Проєкт Erasmus Mundus MEDEA здійснюється з липня 2013 року до липня 2017 року та фінансується Євросоюзом (ЕАСЕА). Проєкт фінансуватиме низку програм мобільності на різних рівнях (для студентів, магістрантів, докторантів, постдокторські програми тощо), а також певні програми для академічного та адміністративного персоналу медичних і навчальних закладів. Проєкт MEDEA покриває транспортні витрати, візову підтримку, щомісячні витрати на проживання, житло та медичне страхування заявника.

Загальна вартість проєкту на 3 роки складає 3246825 євро.

До складу цього проєкту увійшли 20 вищих навчальних медичних закладів євроспільноти (10) та країн, які не є членами ЄС (10):

1. Університет Поля Сабатьє (Франція).
  2. Університет Порто (Португалія).
  3. Університет Честера (Великобританія).
  4. Вільнюський університет (Литва).
  5. Столичний університет Кардіфу (Уельс, Великобританія).
  6. Університет Сантьяго-де-Компостела (Іспанія).
  7. Університет Перуджі (Італія).
  8. Берлінський медичний університет Шаріте (Німеччина).
  9. Ризький медичний коледж університету Латвії (Латвія).
  10. Університет Аристотеля в Салоніках (Греція).
  11. Тбіліський державний медичний університет (Грузія).
  12. ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України» (Україна).
  13. Державний університет ім. Шота Руставелі (Грузія).
  14. Державний університет ім. Акакія Церетелі (Грузія).
  15. Єреванський державний медичний університет (Вірменія).
  16. Азербайджанський медичний університет (Азербайджан).
  17. Буковинський державний медичний університет (Україна).
  18. Державний університет медицини та фармації ім. Ніколая Тестеміцану (Молдова).
  19. Білоруська медична академія післядипломної освіти (Білорусь).
  20. Українська медична стоматологічна академія (Україна).
- З України в програмах обміну за результатами відбору візьмуть участь 10 науковців та студентів, з них 7 – представники ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України»:
- 1 науковець працюватиме за post-PhD-програмою в Universite Paul Sabatier (Франція) впродовж 10 місяців;
  - 1 особа братиме участь у магістерській програмі (10 місяців) у Universidad de Santiago de Compostela (Іспанія);
  - 1 викладач проходитиме стажування в Universidad de Santiago de Compostela (Іспанія) тривалістю 1 місяць;
  - 4 студентів ТДМУ братимуть участь в

академічному семестровому обміні (6 місяців) з університетами Європи (Universita degli Studi di Perugia (Італія), Aristotle University of Thessaloniki (Греція), Vilnius University (Литва)).

Загальна вартість грантової підтримки від Євросоюзу (ЕАСЕА), яку отримують представники ТДМУ для здійснення запланованих програм, складає понад 1 млн. 500 тис. грн.

Упродовж 2013–2014 навчального року відділ міжнародних зв'язків організував 58 закордонних відряджень 57 працівників ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України», а саме:

- з метою участі в міжнародних наукових та освітніх форумах і конференціях – 20 працівників;
- для проходження стажувань – 32 працівники;
- для налагодження міжнародної співпраці – 5 працівників;
- з метою участі у зустрічі представників університетів – учасників міжнародного проєкту Erasmus Mundus MEDEA – 2 працівники;
- з метою проведення рекламних семінарів для популяризації Тернопільського державного медичного університету та збільшення набору до ТДМУ іноземних студентів – 1 працівник;
- з метою читання курсу лекцій в іноземних ВНЗ – 3 працівники.

31 закордонне відрядження викладачів університету було здійснено за кошти приймаючої сторони та на грантовій основі.

Відбулися також ціла низка стажувань викладачів ТДМУ на навчально-клінічних базах європейських університетів для вивчення принципів та особливостей післядипломної освіти, організації сімейної медицини та досвіду надання первинної медико-санітарної допомоги у країні перебування.

Упродовж 2013–2014 навчального року програму таких стажувань здійснили 19 викладачів ТДМУ, з них у:

- Вроцлавський медичний університет (м. Вроцлав, Польща) – 7 викладачів;
- І Медичний факультет Карлового університету у Празі (м. Прага, Чехія) – 2 викладачі;
- Віденський медичний університет (м. Відень, Австрія) – 2 викладачі;
- Словацький медичний університет (м. Братислава, Словаччина) – 2 викладачі;
- Тбіліський державний медичний університет (м. Тбілісі, Грузія) – 4 викладачі;
- Центр медичних іспитів (м. Лодзь, Польща) – 2 викладачі.

Перспективною для здійснення академічних студентських обмінів в рамках угод про міжнародну співпрацю університетів-партнерів є програма Міжнародних студентських літніх шкіл, розпочата 2006 року. Міжнародні літні студентські школи – єдина в Європі інформативно-комунікативна програма, основним завданням якої є налагодження партнерських стосунків між студентами вищих медичних навчальних закладів України, Європи, США, Росії та інших країн світу.

З 17 до 30 липня 2014 року відбувся 9-й етап Міжнародних літніх студентських шкіл на базі НОК «Червона Калина», в їх роботі взяли участь 50 студентів ТДМУ та 15 гостей які представляли:

- Тбіліський державний медичний університет (м. Тбілісі, Грузія);

• Дніпропетровський державний медичний університет (Україна);

- Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава, Україна);
- Національний фармацевтичний університет (м. Харків, Україна);
- Харківський національний медичний університет (Україна);
- Одеський національний медичний університет (Україна).

Відбулися відеопрезентації вищих медичних шкіл та країн-учасниць проєкту, проведено змагання «Медицина невідкладних станів. Робота в команді».

Цьогорічна програма також мала деякі особливості. Вперше за історію літніх шкіл тренери з департаменту управління персоналом МОЗ України в рамках проєкту «Сходи в майбутнє» провели низку тренінгів на тему «Віртуози комунікації». Згодом студенти детальніше ознайомилися з Тернопільським державним медичним університетом імені І.Горбачевського та нашим містом. Найбільше вражень та емоцій вони отримали від сплаву Дністровським каньйоном. Відтак мали можливість показати себе у спортивних змаганнях з великого і настільного тенісу, волейболу, футболу, плавання. Переможці отримали призи і подарунки.

Важливими були змагання з медицини невідкладних станів, які в рамках літніх шкіл відбуваються щороку. Це допомагає студентам до автоматизму відпрацювати ті навички, які дадуть їм можливість рятувати життя людини в екстрених ситуаціях.

Головним завданням цьогорічного заходу стало об'єднання нашої країни за допомогою спілкування між молодими людьми з різних вищих навчальних закладів. Водночас організатори таким чином формують молоду українську еліту та зміцнюють стосунки між регіонами. Це допомагає налагоджувати також міжнаціональне спілкування і краще пізнавати один одного. Пишаємося ще й тим, що продемонстрували всьому світу, ким насправді є українці.

2013 року з метою розширення академічної мобільності студентів, покращення якості вищої освіти, підвищення ефективності наукових досліджень, зростання конкурентоздатності випускників вищих навчальних закладів на українському та міжнародному ринках освітніх послуг та праці, досягнення міжнародного співставлення освітніх стандартів, залучення іноземного інтелектуального потенціалу на основі двосторонніх та багатосторонніх угод між українськими та закордонними партнерськими навчальними закладами, встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв'язків була започаткована програма міжнародних студентських обмінів.

Підписано додаток до угоди про співпрацю між ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України» (м. Тернопіль, Україна) та Вроцлавським медичним університетом (м. Вроцлав, Польща) про академічну мобільність студентів.

У рамках започаткованої програми міжнародних студентських обмінів та згідно з підписаною двосторонньою угодою про співпрацю для навчання на теоретичних і клінічних базах Вроцлавського медичного університету (Польща) впродовж 1 семестру 2014–2015 навчального року скеровано 2 студентів ТДМУ.

(Продовження на стор. 12)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013–2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2–11) НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНА ТА ВИХОВНА РОБОТА

Виховна робота спрямована на відродження національної культури, формування у студентів національної свідомості, виховання поваги й любові до рідної землі, українських традицій. Адже знання історичних та культурних надбань предків необхідні не лише для піднесення національної гідності, а й для використання кращих традицій у сучасному нашому житті.

Студенти ТДМУ були учасниками революційних подій в Україні, брали постійну участь у громадських заходах нашого міста. Студенти нашого університету брали участь у «Марші миру», де висловили своє бажання до припинення війни на Сході та єдності нашої держави. Варто зазначити, що вперше студенти Тернополя проводили спільне та незалежне анкетування «Молодь проти корупції». Флеш-моб «Не спи – їди на вибори» проводився з метою мотивації громади нашого міста до власного волевиявлення на виборах Президента України 25 травня 2014 р. Доля країни важливіша за власний спокій!

18 березня цього року відбувся творчий звіт колективів художньої самодіяльності нашого університету, присвячений 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка «Нам треба твого голосу, Тарасе!». До організації заходу долучилися студенти та викладачі медичного факультету. Кураторами академічних груп проведено інформаційно-просвітницькі виховні години та бесіди з нагоди 200-річчя від Дня народження Т. Г. Шевченка. Виготовлені студентами малюнки, стінгазети та експозиції були представлені під час виставки «На вічній шляху до Тараса». Роки минають, але кризь призму віків актуальність Шевченківського слова не втрачається. Обговорення Кобзарєвої творчості, глибинної мудрості його текстів сприятиме зміцненню єдності в нашому суспільстві, посилюватиме патріотичні почуття.

Постійно велика увага приділяється художньо-естетичному вихованню студентів. Реалізація творчого потенціалу молоді здійснюється у гуртках художньої самодіяльності, вокального та танцювального спрямування. Для виявлення талановитої молоді та залучення їх до занять у гуртках університету на початку навчального року проводиться огляд-конкурс аматорської художньої самодіяльності першокурсників «Ми шукаємо таланти».

За ініціативи студентів «Творчий колектив ТДМУ» організовано та проведено концерт до Всесвітнього дня студента та концертно-розважальну програму присвячену Дню Валентина «Ми зможемо». У перерві між конкурсами вітали з Днем закоханих чарівними піснями і танцювальними композиціями студенти та викладачі університету, команда КВК «Анестезія», рок-гурти «Hearts therapy», «Primavera» (13 лютого 2014 року).

У листопаді 2013 року університетська команда КВК організувала та провела розважальну програму «Ха-ха-шоу».

З квітня відбувся конкурс краси «СтудМіс ТДМУ-2014». Свої вміння дівчата демонстрували під час п'яти виходів на подіум. Організаторами заходу переваж-

но були студенти медичного факультету під керівництвом студента 4 курсу Богдана Куліковського. Корона II віце-«СтудМіс ТДМУ-2014» і титул «СтудМіс Модель» дісталися Марії Бобик, студентці 3 курсу. В наступному навчальному році плануємо організувати «Містер університету».

Найграндіозніша студентська подія року – StudFest 2013. Студенти постаралися на славу, і в результаті посіли другу сходинку.

16-17 жовтня 2013 року студенти нашого міста відстоювали честь своїх університетів на освітньому проєкті «Студентська доба-2013», який відбувався у рамках програми «Тернопіль – студентська столиця». Серед команд учасників була і збірна нашого університету під назвою «Люди в білому», яка доклала максимум зусиль, щоб вибороти перше місце серед усіх Тернопільських ВНЗ.

7 травня 2014 року брали участь в 1/4 студентської ліги КВК «Відпочиваємо разом», де за підсумком 3-ох конкурсів зайняли 3 місце і, відповідно, пройшли в 1/2 фіналу.

Разом зі студентами-медиками завітав святий Миколай до Тернопільського обласного комунального дитячого будинку. У закладі виховується 17 сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 6 до 17 років. Вихованці дитбудинку навчаються в загальноосвітніх школах Тернополя, а після уроків відвідують різноманітні гуртки, художню та музичні школи. Директор закладу Володимир Долінний пишається своїми підопічними. Гордістю педагогів, зокрема, є юна поетеса Наталя Лютак – учениця 10 класу ЗОШ №10 міста Тернополя. Наталя, яка проживає у дитбудинку вже 5 років, народилася в селищі Козлів. Рано втратила батьків. Дівчинка добре навчається, пише вірші. Видати збірку своєї поезії – її давня мрія. Викладачі та студенти нашого університету придбали і подарували Наталі сучасний ноутбук із сумкою, флешкою та навушниками.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Протягом звітного періоду проведено понад півсотні засідань ради студентського самоврядування, на яких розглядалися питання від студентства щодо організації та проведення навчально-наукової, культурно-просвітницької, спортивно-розважальної діяльності в університеті та поза його межами, подання від деканів факультетів стосовно поновлення, відрухування та переведення студентів.

Студентська рада ТДМУ бере активну участь у роботі ради студентського самоврядування при МОЗ України. 2-5 липня 2014 р. на базі НОК «Червона калина» було організоване засідання ради, де проводився тренінг для її учасників стосовно лідерських вмінь. Варто зауважити, що гостинність та організованість нашого університету оцінили на високому рівні, адже з 6 зібрань ради студентського самоврядування при МОЗ України 2 з них проходили саме на базі НОК «Червона калина».

ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНОСТІ

Фінансування діяльності університету

проводиться за двома видами – державне (загальний фонд) та власні надходження (спеціальний фонд). Фінансування з державного бюджету 2013 року та I півріччя 2014 року проведено на 100% до затвердженої бюджетної програми. Всі отримані з бюджету кошти використано за призначенням і в межах кошторисних призначень.

2013 року з державного бюджету фінансувались, як і в попередні роки, соціально захищені статті – заробітна платня та нарахування на неї, стипендія, харчування та забезпечення одягом студентів-сиріт, частково оплата комунальних послуг, які вже на початку року доводилося перерозподіляти і спрямовувати на статті із забезпечення студентів-сиріт. Фінансування, яке виділялося з бюджету на забезпечення сиріт покривало витрати університету лише частково. В грудні минулого року додатково з бюджету було виділено кошти для стипендіального забезпечення в сумі 700 тис. грн., що дало можливість завершити 2013 рік без заборгованості щодо виплат стипендії студентам, аспірантам клінічним ординаторам. У зв'язку із зменшенням фінансування з бюджету на оплату праці, виплату допомоги на оздоровлення професорсько-викладацькому складу було проведено повністю за рахунок коштів спеціального фонду.

Основна частина затрат припадає на забезпечення оплати праці працівників університету та розрахунків за комунальні послуги і спожиті енергоносії, які зазнали значних змін у процесі виконання бюджету.

Надходження 2013 року за спеціальним фондом склали 78 млн. 62 тис. 100 грн., з них:

- плата за освітні послуги – 69 млн. 906 тис. грн.;
- надходження від господарської та виробничої діяльності – 8 млн. 92 тис. 229 грн.;
- від здачі в оренду нерухомого майна – 58 тис. 790 грн.;
- від реалізації майна 5 тис. 83 грн.

Найбільшу питому вагу в доходах університету складає плата за навчання – 89,6 %.

Для забезпечення належних умов навчання та проживання студентів, стійкого фінансового стану університету постійно ведеться робота з вивчення та освоєння можливих додаткових джерел надходження коштів, але в межах чинних нормативних документів.

АДМІНІСТРАТИВНО- ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНОСТІ

За звітний період діяльність підрозділу спрямовувалася на виконання програми розвитку згідно з Концепцією університету, у руслі максимального забезпечення умов для успішної організації навчального, наукового та лікувального процесів, створення належних умов для роботи викладачів, повноцінного навчання, комфортного проживання та відпочинку студентів у гуртожитках.

Підрозділи адміністративно-господарської частини ефективно контролювали експлуатацію будівель, споруд і приміщень навчальних баз, проведення поточних і капітальних ремонтів, охорону майна університету. Проведено всі необхідні за-

ходи, що згідно з відповідним наказом МОЗ України регламентують підготовку ДВНЗ до роботи в осінньо-зимові періоди 2013-2014 рр.

Зусиллями господарників контролюється, підтримується і регулярно покращується належна матеріально-технічна база 18-ти будівель, розташованих в обласному центрі, 14-ти будівель і споруд НОК «Червона калина» у с. Лошнів Тербовлянського району, музею-садиби І.Я.Горбачевського та навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги у с.Зарубинці Збарзького району, с.Увисла та с. Кокошинці Гусятинського району, с. Говилів Тербовлянського району та с. Гнилиці Підволочиського району.

Відповідно до існуючих потреб експлуатації будівель, споруд, приміщень і навчальних баз, враховуючи перспективи розвитку всієї матеріально-технічної бази університету, постійно-діюча комісія визначила об'єкти та об'єми для проведення капітальних і поточних ремонтів на період 2014-2015рр. За результатами діяльності комісії сформовано титульний перелік об'єктів капітального ремонту університету.

Для забезпечення теплом корпусів гуртожитків №3, №4 та навчального корпусу ННІ медсестринства укладено угоду з підприємством «Тернопільтеплокомуненерго», роботи з підключення до міської теплової мережі успішно завершені. Це ж підприємство провело заміну вузла вводу тепла у навчальний корпус ННІ морфології.

У навчальному корпусі № 1 ННІ фармакології, гігієни та медичної біохімії імені М.П.Скакуна на четвертому поверсі у фойє четвертого поверху розміщено виставку експонатів музею університету і демонстраційні монітори. Усі капітально відремонтовані приміщення навчального корпусу №1 укомплектовано за індивідуальними замовленнями і функціональним призначенням. Проекти меблевих інтер'єрів і, власне, меблева продукція виготовлена у меблевій дільниці університету. У цьому корпусі завершено ремонт цокольних приміщень лівого боку під студентський гардероб, силами працівників ремонтно-будівельної дільниці завершено поточний ремонт аудиторії № 1 і сходових маршів правого боку. Активно ведуться ремонтні роботи у цокольних приміщеннях правої сторони, де планується обладнати наукові лабораторії для кафедр ННІ фармакології, гігієни та медичної біохімії. У перспективі заплановано також провести благоустрій внутрішньо дворової території.

У навчальному корпусі № 2 ННІ морфології за адресою вулиця Руська, 12 нові площі отримала кафедра медичної інформатики. У цокольному поверсі розширено зону лабораторії електронної мікроскопії, де облаштовано приміщення для третього за рахунком електронного мікроскопа. Нові навчальні площі отримала кафедра клініко-лабораторної діагностики. Також у цокольному приміщенні корпусу облаштовано комфортабельне студентське кафе «Appendix», яке працює за принципом роботи «фастфуду», на якому буде відпрацьовано модель швидкого приготування їжі. Розроблено спеціальне смачне і водночас просте у приготуванні меню, страви якого швидко, у пластиковій одноразовій

(Продовження на стор. 13)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2013–2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2–12)

тарі відпускать студентам. Асортимент страв представлений на кольоровому світловому табло у вигляді «фото страви-ціна», що забезпечує нову якість обслуговування. Такий підхід дозволяє відпрацювати удосконалену модель студентського харчування для впровадження у решті існуючих торгових точках мережі комплексу студентського харчування університету. У перспективі заміна усіх дерев'яних віконних блоків на металопластикові, влаштування підсвічування фасаду, благоустрій прилеглої з тильної сторони до корпусу території.

У навчальному корпусі № 3 фармацевтичного факультету за адресою вул. Руська, 36 завершено ремонтні роботи у приміщеннях, де розміщена кафедра фармації ННІПО. Нині активно проводиться капітальний ремонт із заміною міжповерхового перекриття, вкладанням плитки, дверних і дерев'яних віконних блоків на металопластикові, ремонт санвузлів і системи опалення. Проектно-кошторисна документація пройшла експертизу.

У навчальному корпусі № 4 університетської бібліотеки за адресою вул. Січових Стрільців, 8 завершено капітальний ремонт даху і фасаду.

Виконання ремонтно-будівельних робіт підрядником відновлено. Враховуючи високий ступінь готовності, об'єкт планується завершити вже найближчим часом. У нових приміщеннях бібліотеки зосередиться весь бібліотечний фонд і різнопланова комп'ютерна техніка, облаштується потужний читальний зал.

Абонементний відділ видачі навчальної літератури вже перенесено у приміщення університетської бібліотеки, фонд навчальної літератури переміщено у цокольні приміщення корпусу гуртожитку №1.

У навчальному корпусі № 5 ННІ меди-

ко-біологічних проблем за адресою вул. Словацького, 2 проведено поточний ремонт навчальних кімнат кафедри медичної біології та кафедри медичного права. Завершено капітальний ремонт фасаду тильної сторони будівлі, благоустрій, опорядження та огороження прилеглої до корпусу території.

У навчальному корпусі № 6 ННІ моделювання та аналізу патологічних процесів за адресою вул. Чехова, 3 вкладено ламінат у коридорах 2-го і 3-го поверхів, відремонтовані та умебльовані приміщення отримала кафедра медичної фізики, діагностичного та лікувального обладнання під тематично орієнтовані навчальні кімнати. При цьому враховано нову філософію викладання предмета.

Навчальний корпус № 7 за адресою вул. Коцюбинського, 3 став повноцінною, потужною базою для ННІ медсестринства. У цьому ж корпусі отримав нові навчальні площі міжкафедральний тренажерний центр.

На території комплексу навчальних корпусів за адресою вул. Глибока, 19А ремонтно-будівельні роботи у цокольних приміщеннях віварію практично завершено. Тут планується розмістити кімнати відпочинку та розвантаження для студентів та навчальні кімнати кафедри ендоскопії з малоінвазивною хірургією, урологією, ортопедією та травматологією ФПО й оперативної хірургії і топографічної анатомії. Розпочато роботи з ліквідації аварійного стану колишньої будівлі складу університету, де цього року планується підняти стіни, замонтувати вікна та влаштувати дахове покриття. У відновленій будівлі планується розмістити кафедру медицини катастроф і військової медицини.

У навчальних корпусах № 9 і 10 за адресою вул. Чехова 5, 7, що стали базови-

ми для розміщення більшості кафедр стоматологічного факультету та зуботехнічної лабораторії відремонтовані приміщення отримала кафедра стоматології ННІ післядипломної освіти. Завершено роботи з опорядження бруківкою внутрішньодворової території.

На площах, виділених у університетській лікарні, розміщено кафедру функціональної діагностики та клінічної патофізіології. Завершено капітальний ремонт цих приміщень згідно із затвердженою проектно-кошторисною документацією.

Зараз кафедра облаштовується та заповнюється меблями власного виробництва.

Розпочато капітальний ремонт аудиторії №6. Передбачено зробити цю аудиторію найбільш технологічно оснащеною. Буде створено можливість проведення відеотрансляцій з операційних, кабінетів кафедри функціональної діагностики, проведення інтерактивного опитування та синхронного перекладу, дистанційних лекцій.

У гуртожитку №2 капітально відремонтовано комплекс віталень, у гуртожитку №1 відремонтовано присінковий майданчик і сходи, влаштовано пандус, у цокольному приміщенні нові площі після ремонту тимчасово отримала кафедра медицини катастроф і військової медицини. У приміщеннях колишнього абонементного відділу видачі навчальної літератури після ремонту розміщено кафедру медичної біоетики і деонтології.

У гуртожитку №3 за адресою вул. Коцюбинського, 18А завершено ремонт 2 і 3-го поверху, де проведено заміну дерев'яних віконних блоків на металопластикові, замінено дверні блоки, капітально відремонтовано житлові кімнати та кімнати приготування їжі, побутові кімнати, санвузли та душові, замінено систему каналізації, виготовлено нові ліжка.

У приміщеннях 1-го поверху лівого крила гуртожитку №3 нові відремонтовані та умебльовані приміщення отримала кафедра фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання.

У НОК «Червона калина» у с. Лошнів Тербовлянського району капітально відремонтовано кімнати готелю і санаторію-профілакторію, відпочинкових будиночків №1,2,3,4, приміщень конференц-залу, фойє конгрес-центру, базової тематичної навчальної кімнати кафедри фармакогнозії з медичною ботанікою.

ВІДДІЛ МОНІТОРИНГУ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

Відділ є структурним підрозділом університету, на який покладено функції з проведення моніторингу діяльності університету за такими напрямками:

- моніторинг навчальної роботи;
- моніторинг наукової роботи;
- моніторинг лікувальної роботи;
- моніторинг господарської роботи.

Основним завданням відділу є проведення планових і позапланових перевірок за наказом ректора в процесі здійснення моніторингу діяльності університету, виявлення недоліків та порушень та встановлення невідповідностей у підрозділах.

Моніторинг діяльності університету здійснює комісія фахівців з числа працівників відділу моніторингу діяльності університету та професорсько-викладацького й адміністративного персоналу університету у формі планових і позапланових перевірок.

За результатами моніторингу надаються рекомендації, спрямовані на усунення встановлених недоліків, порушень, відхилень, маючи на меті вдосконалення діяльності університету.

Відділ 2013-2014 н.р. провів 9 перевірок з усіх чотирьох напрямків роботи.

ПРОЕКТ РІШЕННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ

1. Для подальшого вдосконалення організації навчального процесу та забезпечення належної якості практичної підготовки фахівців продовжувати впровадження сучасних інформаційних, дистанційних технологій навчання.

Відповідальні: проректор з навчальної роботи.

Термін виконання: протягом навчального року.

2. Продовжити роботу щодо організаційно-методичного забезпечення навчального процесу на засадах кредитно-модульної, практично-орієнтованої та циклової системи навчання.

Відповідальні: декани факультетів, директори ННІ, завідувачі кафедр.

Термін виконання: протягом навчального року.

3. Провести конкурсний відбір до кадрового резерву на керівні посади університету.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи, заступник ректора з кадрових питань.

Термін виконання: до 30.12.2014.

4. Розпочати підготовку кадрового ре-

зерву на керівні посади університету відповідно Положення про підготовку кадрового резерву.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи.

Термін виконання: з 1 січня 2015 р.

5. У Концепції реформування післядипломної освіти відстоювати впровадження єдиної універсальної рейтингової системи для відбору кандидатів на післядипломну спеціалізацію винятково за результатами іспиту «Крок-2», перехід від інтернатури до резидентури, трансформацію клінічної ординатури в резидентуру з вузької спеціалізації та подовження термінів базової спеціалізації із загальної практики-сімейної медицини – до 3-х років, терапевтичних і хірургічних спеціальностей – до 4-х років, а вузької спеціалізації – до 6-ти років.

Відповідальні: директор ННІПО.

Термін виконання: протягом навчального року.

6. Доукомплектувати кафедри сучасним навчальним і науковим обладнанням, відеосистемами, інтерактивними дошками.

Відповідальні: помічник проректора з

наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом навчального року.

7. Провести конкурсний відбір кандидатів до резерву на керівні посади університету. Розпочати підготовку осіб з числа резерву на керівні посади. Провести тестування для виявлення лідерських, комунікативних, організаторських здібностей та оцінки рівня стресостійкості для підготовки резерву керівного складу та завідувачів кафедр університету.

Відповідальні: проректори, декани, завідувачі кафедр, керівник відділу працевлаштування.

Термін виконання: до 1 лютого 2015 року.

8. Ширше використовувати у навчальному процесі сучасні інформаційні технології (дистанційне читання лекцій за допомогою відеозв'язку провідних фахівців зі спеціальностей, проведення відеоконференцій, проведення відеоконсультацій тощо).

Відповідальні: директори ННІ, завідувачі кафедр.

Термін виконання: протягом навчального року.

9. Дооснастити міжкафедральний навчально-тренінговий центр практичної підготовки сучасними інформаційними фантомами й тренажерами для проведення ОСКІ, ОСПІ та практичних занять.

Відповідальні: проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи, проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, завідувачі кафедр, керівник центру.

Термін виконання: протягом навчального року.

10. Закупити два фантомні класи та оснастити ними підготовлені приміщення в стоматологічному корпусі, що на вул. Чехова, 7.

Відповідальний: декан стоматологічного факультету.

Термін виконання: протягом навчального року.

11. Кафедрам систематично оновлювати новими даними матеріали підготовки до лекцій, практичних занять, презентації лекцій, працювати над створенням нових навчальних відеофільмів, віртуальних комп'ютерних програм.

(Продовження на стор. 14)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПРОЕКТ РІШЕННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ

(Продовження. Поч на стор. 2-13)

Відповідальні: завідувачі кафедр.

Термін виконання: протягом навчального року.

12. Деканатам разом з відділом інформаційних технологій після завершення складання студентами ОСКІ та ОСПІ проводити аналіз результатів іспитів, виявляти викладачів, які зарахували студентам відповідні практичні навички, а їх студенти під час іспиту не змогли виконати, та подавати дані проректору з навчальної та науково-педагогічної роботи.

Відповідальні: декани факультетів.

Термін виконання: протягом навчального року.

13. Систематично контролювати дотримання кафедрами заходів щодо підвищення якості знань студентів на ліцензійних іспитах. Організувати щоденний контроль підготовки студентів до ліцензійних тестових іспитів «Крок-1», «Крок-2».

Відповідальні: комісія з підготовки та організації іспитів «Крок», завідувачі кафедр.

Термін виконання: протягом навчального року.

14. Покращити роботу кафедр з підготовки науково-педагогічних кадрів. Дотримуватися плану виконання та завершення докторських і кандидатських дисертацій. Інтернів, випускників ТДМУ, які закінчили університет на «добре» і «відмінно», демонстрували хороші ділові якості під час навчального процесу, рекомендувати на наукову роботу.

Відповідальні: завідувачі кафедр.

Термін виконання: протягом навчального року.

15. Передбачити захист авторських прав електронних навчально-методичних матеріалів, створених в університеті відповідно до чинного законодавства.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

16. З метою забезпечення виконання рішення вченої ради (протокол №8 від 24.12.2013 р.) «Про затвердження нових перспективних напрямків наукових досліджень» провести таку роботу:

– завершити до кінця календарного 2014 року ремонтно-будівельні роботи приміщень, виділених під наукову лабораторію;

– керівникам напрямків створити плани проходження стажування науковців, залучених у дослідженнях в європейських наукових центрах;

– скласти перелік необхідного обладнання для забезпечення ефективної роботи цих наукових напрямків;

– запровадити регулярні публікації в міжнародному журналі «International Journal of Clinical and Experimental Medicine» результатів виконання перспективних наукових досліджень.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

17. Звернути увагу на неухильне дотримання при плануванні та виконанні дисертаційних і науково-дослідних робіт

наказу «Про обробку статистичних даних» №189 від 28.02.2013 р.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

18. Активізувати роботу щодо підготовки основних засобів наукової комунікації. У зв'язку з цим рекомендувати виконавцям дисертаційних і науково-дослідних робіт, щоб кожна робота, яку виконують на базі ТДМУ, як практичний вихід передбачала б отримання патенту, інформаційного листа, галузевого нововведення, методичних рекомендацій (для докторської).

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

19. Забезпечити активну участь студентів у програмах «Студентська наука та профорієнтаційне навчання» й «Студент – майбутній фахівець високого рівня майстерності», у роботі студентського наукового товариства університету та щорічного Міжнародного медичного конгресу студентів і молодих вчених. Відобразити діяльність студентського наукового товариства у журналі «Студентський науковий вісник». Рекомендувати кращих студентів-науковців до кадрового резерву на керівні посади ТДМУ.

Відповідальні: Голова ради СНТ.

Термін виконання: протягом року.

20. Впровадити 3D-технології при створенні віртуальних навчальних програм.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

21. Забезпечити впровадження технології відеоконференцій з метою проведення дистанційних лекцій, а також оперативних нарад і зустрічей.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

22. Продовжити впровадження системи запису (самозапису) пацієнтів на консультації та обстеження до спеціалістів Тернопільського медичного університету у міських і обласних лікувально-профілактичних закладах та формування бази даних пацієнтів.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

23. Продовжити проведення навчання мешканців Тернопільської області з основ надання домедичної допомоги у екстремальних ситуаціях на базі навчально-тренінгового центру.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, керівник навчально-тренінгового центру.

Термін виконання: протягом року.

24. Відповідальному секретарю приймальної комісії, директорам навчально-наукових інститутів, завідувачам кафедр організувати широку профорієнтаційну роботу для виконання плану прийому на

2015-2016 н.р. Провести профорієнтаційну роботу в усіх медичних коледжах та училищах Тернопільської, Рівненської, Волинської, Хмельницької та Житомирської областей щодо прийому на 2 курс спеціальностей з нормативним терміном навчання.

Відповідальні: відповідальний секретар приймальної комісії, директори навчально-наукових інститутів, завідувачі кафедр.

Термін виконання: до 1.07. 2015 року.

25. Визначити результати проведення тестування щодо визначення професійної спрямованості студентів, що несуть рекомендаційний характер при виборі спеціальностей.

Відповідальні: керівник відділу працевлаштування.

Термін виконання: протягом навчального року.

26. Кафедрам фармацевтичного факультету активізувати роботу щодо випуску навчальної літератури з дисциплін професійного спрямування.

Відповідальні: декан фармацевтичного факультету, завідувачі випускаючих кафедр.

Термін виконання: протягом навчального року.

27. З метою підвищення набору іноземних студентів укласти нові контракти з фірмами, що рекрутують студентів, запросити представників посольств іноземних країн для ознайомлення з умовами навчання та проживання в університеті іноземних студентів, залучити випускників-іноземців для рекламування університету після їх повернення на батьківщину.

Відповідальні: декан факультету іноземних студентів.

Термін виконання: протягом року.

28. Збільшити питому вагу занять у синхронному режимі для студентів ННІ медсестринства, які навчаються за дистанційною формою.

Відповідальні: директор центру дистанційного навчання, завучі кафедр.

Термін виконання: протягом року.

29. Впровадити у навчальний процес студентів-медсестер дистанційної форми навчання віртуальні навчальні програми та збільшити кількість відео практичних навичок з дисциплін професійної і практичної підготовки.

Відповідальні: директор ННІ медсестринства, директор центру дистанційного навчання, завучі кафедр.

Термін виконання: I семестр 2014-2015 н.р.

30. Створити навчальні програми циклу тематичного удосконалення з надання паліативної та хоспісної допомоги для лікарів загальної практики та працівників хоспісів.

Відповідальні: директор ННІ ПО.

Термін виконання: протягом року.

31. Впроваджувати видання підручників і посібників у видавництві «Укрмедкнига» відповідно до сучасних світових вимог.

Відповідальні: заступник ректора з видавничих питань.

Термін виконання: протягом року.

32. Продовжити комплектування фонду бібліотеки навчальною та науковою літературою різноманітних сучасних видань з різних країн та різними мовами у невеликих тиражах до 50 примірників та з врахуванням «Переліку національних підручників», затвердженого наказом МОЗ України № 502 від 22.06.2011 р.

Відповідальні: директор бібліотеки.

Термін виконання: протягом року.

33. Забезпечити організацію та проведення заходів, спрямованих на національно-патріотичне, інтелектуально-духовне, громадянсько-правове та морально-естетичне виховання студентів. Активізувати роботу щодо пропаганди здорового способу життя, волонтерської та благодійної діяльності серед студентів.

Відповідальні: помічник проректора з науково-педагогічної роботи та соціальних питань, завідувачі кафедр, куратори груп.

Термін виконання: протягом року.

34. Для забезпечення виконання капітальних ремонтно-будівельних робіт ввести в титульний перелік такі об'єкти:

– завершити до кінця календарного 2014 року ремонтно-будівельні роботи фармацевтичного корпусу за адресою вул.Руська, 36;

– 2015 року розпочати і до кінця календарного року завершити корпус, що на вул. Пирогова, 16, з переходом до інфекційного відділення для розміщення в цьому корпусі кафедр інфекційних хвороб, мікробіології, вірусології та імунології, а також бактеріологічної та вірусологічної лабораторії;

– завершити до кінця 2015 року навчальний корпус для кафедри медицини катастроф та військової медицини;

– до кінця календарного 2014 року завершити ремонтні роботи та оснастити сучасним обладнанням аудиторію №6 з прилягаючими територіями навчальних кімнат, холу, гардеробу;

– провести ремонтні роботи у виділених головним лікарем університетської лікарні додаткових приміщеннях під навчальні кімнати (колишні приміщення кабінетів УЗД і функціональної діагностики – 1-й та 2-й поверхи (купол)).

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань.

Термін виконання: до 31.12.2014 року.

35. Завершити у навчальному корпусі №1 ремонтно-будівельні роботи, облаштування та оснащення сходових маршів правого боку й лекційної аудиторії №1 та облаштування гардеробу для студентів ННІ фармакології, гігієни та медичної біохімії імені М.П.Скакуна. Провести капітальний ремонт навчального корпусу №3 за адресою вул. Руська, 36.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань.

Термін виконання: до 1.09. 2014 року.

36. Завершити ремонтно-опоряджувальні роботи в приміщенні основного корпусу бібліотеки та ввести в експлуатацію новий читальний зал.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань.

Термін виконання: вересень 2014 р.

У ЗОНІ АТО

ОБ'ЄКТИВ

ІРИНА ТОКАРЧУК: «ТАКОЮ, ЯК БУЛА ДО ВІЙНИ, МАБУТЬ, УЖЕ НІКОЛИ НЕ БУДУ»

(Закінчення. Поч на стор. 1)

Ще раніше двох застрілив снайпер, поранив кулеметника, а коли фельдшер надавав йому допомогу, розстріляв і його. У медика залишилося троє неповнолітніх дітей. Кулеметник жив у сусідній кімнаті, ми дуже часто спілкувалися. У нього була наречена і він розповідав, що коли все закінчиться, то одружаться та відкріє найкращий у місті тату-салон...

Поранили ми відвідуємо у лікарні, оформляємо документи, крім того, я ще навчаю бійців надавати невідкладну медичну допомогу.

ПРО ВІЙНУ

— Це неправильна війна... Не можу точно пояснити, що відбувається, бо ж не знаюся на військовій справі, але впевнена, що такої війни ще не було. Вражає безвідповідальність людей, від яких залежить надзвичайно багато. А з іншого боку, захоплююся тими, хто готовий на все заради України та нашого майбутнього. Це надихає, допомагає триматися й вірити. А ще я навчилася стріляти, розрізняти типи гранат, поважати зброю, бути холоднокрівною, нічого ні від кого не очікувати й не нарікати, бо завжди є хтось, кому гірше, ніж тобі. Якщо щось робиш — роби якнайкраще. Тут не можна прикидатися, бо в екстремальних умовах все стане явним. Навчилася не переїматися, якщо не можу вплинути на ситуацію. Останнім часом у мене таке відчуття, що я колекціоную досвід. Як каже командир, вмикаю режим «сніжинки», коли йдеться про емоції, поранили, загибли. А ще завжди треба тримати речі спактованими та мати пакет згущеного молока в рюкзаку...

Не можу сказати, що була очевидна загроза моєму життю, але, звичайно, знаючи на що йшла, спокійно сприймаю ймовірність того, що може трапитися щось і зі мною. Хоча була ситуація: ще в травні я їхала додому бусом з іншими бійцями на кілька днів. Близько 3-ої години ночі у Пирятині на Полтавщині зупинилися випити кави. Ми, у формі, біля ринку пили каву, розмовляли з продавчицею, жартували, вона нам розповідала, що у них в місті своя війна між місцевими бандами. Якраз у той час пролунали кілька пострілів за рогом, ми пішли перевірити, що сталося. А далі — як у фільмі: повз нас пролетіло авто, під'їхало до пораненого, який лежав у калюжі крові, затагнувши його на задні сидіння й кудись повезли. Навколо п'яні

крики, нас оточили, щось пояснювали. Ми помітили ще двох поранилих, не дуже серйозно, але дуже п'яних, в одного з них був пістолет. Хлопці не розгубилися, забрали зброю, викликали швидку та міліцію, й потім ми поїхали далі...

ПРО СХІДНИХ ПАТРІОТІВ

— Імен і прізвищ називати не можу, але тут багато бійців з Донецька, Тореза, Сніжного, Краматорська, Криму. Бути патріотом

тизму, а підтримують окупантів. Відтак обриваються родинні зв'язки, розпадаються сім'ї... Прикро, але їм доведеться починати все спочатку. Але в них є передусім лише Україна, і за неї вони готові боротися та віддати життя. На війні ж немає нічого страшнішого за гнів людей, яким нічого втрачати. Сепаратисти це розуміють і бояться...

ПРО ДРУЗІВ

— Маю тут дуже хорошого друга Арсенія з Артемівська, йому лише чотири роки, він дуже цікавиться медициною, тому завжди крутиться біля мене, просить розповісти, що та для чого, як користуватися тонометром, допомагає скласти медикаменти. На базі маємо маму з Тореза, вона завжди про всіх дбає, з нею дуже приємно спілкуватися, завжди привітна, спокійна та добра. Здружилася з одним із замкомандирів. Чоловік надзвичайно розумний та досвідчений у військовій справі, але такий емоційний й вразливий, наче дитина. Хвилюється за кожного, робить все можливе і неможливе, аби розв'язати чиїсь проблеми, кожному вділить хвилинку, щоб просто поговорити. Страшенно втомлюється, але йде відпочивати останній та протягом ночі прокидається кілька разів, аби все перевірити чи відповісти на важливий дзвінок. Він — із Західної України, його родина у безпеці й цілком забезпечена. Я дуже рада, що таких людей багато.

вісти на важливий дзвінок. Він — із Західної України, його родина у безпеці й цілком забезпечена. Я дуже рада, що таких людей багато.

ПРО ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ

— Такою, як була до війни, мабуть, вже ніколи не буду. Просто уявлення не маю, як повернуся до мирного життя й ходитиму не у військовій формі. Не знаю, як прийду до університету, сидітиму на парах. Не знаю, як це буде — дізнаватися про поранення чи загибель таких уже дорогих мені людей з новин чи телефоном. Не відаю, чи бачитиму нормальні сни, чи зможу змусити себе з'їсти бодай ложку армійської каші (посміхається — авт)... А з іншого боку, дуже сумую за звичним вбранням, дуже хочеться одягнути сукню чи спідницю, взуття підборах. Часто згадую своє попереднє безтурботне життя та сумніваюся, чи ще колись воно таким для мене буде, а так хочеться...

Мар'яна СУСІДКО

Володимир ФЕДУНЕЦЬ, студент медичного факультету (ліворуч);

Лілія КОСТЮЧИК, студентка стоматологічного факультету (праворуч)

Фото Павла БАЛЮХА

Вітаємо!

31 серпня відзначає ювілейний день народження ветеран ТДМУ, кандидат медичних наук Ірина Федорівна ГУРОВА.

Вельмишановна Ірино Федорівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після 10-ти років практичної лікарської роботи, успішно

пройшли понад 30-літній трудовий шлях асистента кафедри акушерства та гінекології.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників першого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-акушера-гінеколога, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів

Бажаємо Вам, вельмишановна Ірино Федорівно, доброго здоров'я, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Ректорат ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

25 серпня відзначила ювілейний день народження ветеран ТДМУ Леоніда Володимирівна КЛИКУН.

Вельмишановна Леонідо Володимирівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви пройшли майже 30-літній трудовий шлях старшого бібліотекаря, завідувача відділу, провідного бібліотекаря одного з найважливіших підрозділів вищого навчального закладу — бібліотеки.

Глибоко поважаємо й шануємо Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Леонідо Володимирівно, доброго здоров'я, людського тепла, душевного спокою, добробуту, родинного благополуччя, затишку, щасливого довголіття.

Ректорат ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ОГОЛОШЕННЯ

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО»
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС
ДО КАДРОВОГО РЕЗЕРВУ
НА КЕРІВНІ ПОСАДИ
УНІВЕРСИТЕТУ:**

Вимоги до претендентів:
На посаду ректора університету:
1 лінія:
— вік до 55 років;
— наявність наукового ступеня доктора медичних наук;
— наявність вченого звання професора;
— стаж науково-педагогічної діяльності не менше 10 років;
— володіння англійською мовою (на-

явність сертифіката 1-го або 2-го рівня володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ);
2 лінія:
— вік до 45 років;
— наявність наукового ступеня;
— наявність вченого звання;
— володіння англійською мовою (наявність сертифіката 1-го або 2-го рівня володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ);
3 лінія:
— вік до 25 років;
— володіння англійською мовою (наявність сертифіката 1-го або 2-го рівня володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ);
На посаду проректора, декана, директора навчально-наукового інституту:
1 лінія:
— вік до 45 років;
— наявність наукового ступеня;
— наявність вченого звання;
— володіння англійською мовою (наявність сертифіката 1-го або 2-го рівня володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ);

2 лінія:
— вік до 35 років;
— наявність наукового ступеня;
— володіння англійською мовою (наявність сертифіката 1-го або 2-го рівня володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ);
3 лінія:
— вік до 25 років;
— володіння англійською мовою (наявність сертифіката 1-го або 2-го рівня володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ);
На посаду завідувача кафедри:
1 лінія:
— вік до 45 років;
— наявність наукового ступеня;
— наявність вченого звання;
— володіння англійською мовою (наявність сертифіката 1-го або 2-го рівня володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ);
2 лінія:
— вік до 35 років;
— наявність наукового ступеня;
— володіння англійською мовою (наявність сертифіката 1-го або 2-го рівня

володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ);
3 лінія:
— вік до 25 років;
— володіння англійською мовою (наявність сертифіката 1-го або 2-го рівня володіння англійською мовою, виданого комісією ТДМУ).
Особи, які беруть участь у конкурсі до кадрового резерву університету, на ім'я ректора університету подають:
1. Заяву.
2. Копію паспорта.
3. Документи, які підтверджують показники діяльності претендента до кадрового резерву, вказані у п.4 розділу II «Положення про підготовку кадрового резерву на керівні посади ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»
Термін подання документів з 1 вересня до 30 листопада 2014 року.
Документи приймають у відділі кадрів ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»

НОВІТНІ ГЕРОЇ

ВЕРТАВ ПОВСТАНЕЦЬ З КИЄВА ДО ШУМСЬКА

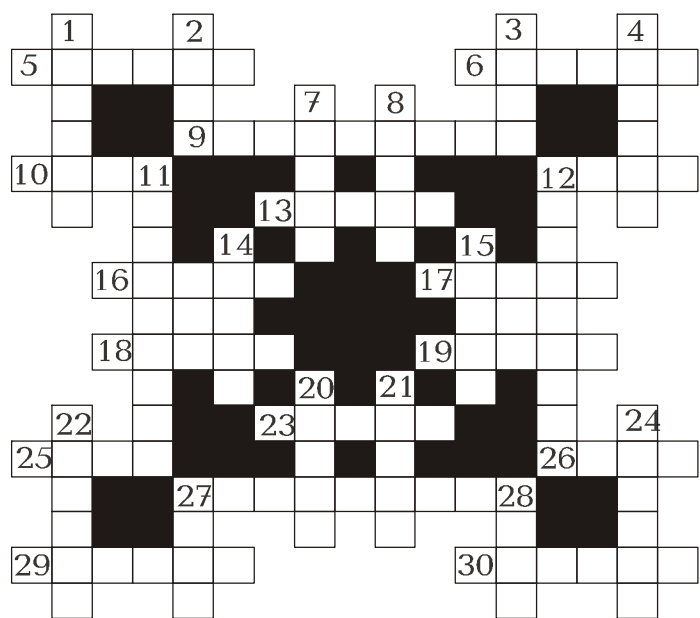
*Ой ви галки чорні, підніміться вгору,
а ви хлопці молодії, верніться додому...
(з волинської повстанської пісні)*
Вечоріло. Сутінки сповзали із стін старезної фортеці, плямами розпливалися вузькими вулицями, що з усіх куточків міста добиралися до Богоявленського храму, хрести якого гордо й непереможно вдивлялися у казково розшите небо, яке повнилося відблиском перших сріблястих зірок над дугою вигнутою горизонті, що одним кінцем впирався в Черчу, а другим сягав гори Воловиця. Ледь погойдувалися припишкі кудлаті хмари, розкидані вітром у всі кінці небосхилу.
Попри вхід під арку колишнього ліцею плевненою ходою ішов хлопець. В лівій руці тримав зелений, потертий, закіпчений шолом, який ледь гойдався в такт ходи та нагадував радше дитяче відерце. Чіпало увагу те, що шолом радше дивував, ніж насторожував. Він не годився за розміром для хлопця, та й ремінець був наточений шовковою старою мотузкою, на якій зазвичай жінки чіпляють випраний одяг...
Спокійний погляд гарних карих очей стомлено обмацував давній мур, де кожний камінець дихав історією та випромінював тепло прадавніх звитяжних подій, коли вулицями тисячолітнього міста ступали сповнені сил і завзяття дружини давньорусько-

го князя Мокосія, козаки Максима Кривоноса та повстанські загони.
На хлопцеві був недорогий синюватий спортивний костюм, який підкреслював гарну будову тіла. Ноги облягали стоптани, кирзові, напіввійськового зразку черевики, які шнурували для зручності ходи.
З-під тоненької чорної шапочки вибивався підкручений чуб чорного волосся. Прямий ніс, ніжне підборіддя, гарно виражені губи, свідчили про мужні й шляхетні риси цієї молододі людини. Я на хвилю зупинився й щось мене підштовхувало підійти ближче.
— Мабуть, з Києва добираєтесь?
— Так, з лінії вогню, — настільки буденно сказав мені хлопчина.
— Скажіть, мабуть, страшно під кулями? І що людей штовхає в саме пекло, де вже ніхто не жартує?
— Сказати однозначно не можливо, коли ми витягували пораненого товариша, — і ось він мені показує шолом, в який влучила куля, і зрикошетила. У мене перехопило подих, стиснуло у грудях. А хлопець повільно продовжував: «Я кричу й застерігаю тих, які біля мене, — молодших, не лізти, бо стріляють і вбивають, а мені у відповідь — нам байдуже, але по-їхньому не буде».
Я опанував себе від почутого, збагнувши сказане, хотів запам'ятати кожне слово

про військові дії в мирний час, в центрі Європи. Взявши в руки шолом, торкнувся пальцями вм'ятини, яку залишила куля, неначе це було чийсь тіло. На душі стало сумно й неспокійно. Побачивши моє збентеження, хлопець дістав з кишені мисливський набій з гумовою кулею. Оце трофей. Коли ми пробілися вперед на нові позиції, то найшли розкритий ящик їх, хто хотів той брав для себе, дехто навіть не торкався, а я собі залишив на згадку.
До нас двох ще долучилися люди, бо якраз збиралися біля районного штабу «Свободи» протискалися до хлопця, оглядаючи з усіх боків, як героя, слухали не перебивали, хоча в кожного було чимало запитань.
Та пережите й нелегка дорога додому хлопцеві вдавалися взнаки. Він поправив спортивну шапочку та тихо мовив: «Хочеться додому, відісплюся, помиюся, та й знову поїду».
— Куди ж тобі далі дорога котиться?
— На Шумськ.
Ті, які слухали хлопця, різні за віком люди ще хвилюк постояли й подалися у власних справах, а нащадок мужніх лицарів волі, що з княжої доби не корили свої голови ворогу, боронили свій край козацькою шаблею, з честю виконали свій священний обов'язок в повстанських загонах, відрод-

жували свій край в мирний час, пишалися своєю родиною й вільною державою, ховався під плащем вечора.
Він вертався зі свого поля боротьби за життя та перспективу молодий шумчанин, якому від роду 25-27 років, можливо, й фізично стомлений, але з таким спокоєм і духовною міццю за чесно та гідно виконаний свій обов'язок перед краєм, родиною, народом і державою. Ніс він у руці шолом, в який влучила куля, а в кишені один єдиний — трофей, і силу нездоланного духу в грудях і свідомості. Та ще щось таке, що не завжди можна висловити словами.
Подвиг такого молодого героя Шумщици був не поодиноким, а всенародним. Це, як маленькі струмочки, злилися в єдину й потужну ріку, що наповнила нашу землю та нашу націю силами для перемоги.
Ось що є гідним прикладом для наших прийдешніх поколінь, на якому потрібно вчити справжніх українських патріотів, в яких цвіт, краса й хліб нації.
Коли хлопець наближався до повороту, я гукнув навздогін: «Як звати?»
— Андрій, — так само тихо й спокійно, неначе він вертався з поля, яке засівав житом.
**Леонід КРАВЧУК,
викладач кафедри філософії
і суспільних дисциплін ТДМУ**

КРОСВОРД

По горизонталі: 5. За біблійним переказом, велетень, переможений у єдиноборстві пастухом Давидом. 6. Зошит для малюнків. 9. Комплекс устаткування і споруд, призначених для передавання програм телебачення. 10. Мілке місце річки, де можна перейти на її інший бік. 12. Річка, найбільша притока Дунаю. 13. Американський письменник Джеймс Фенімор... 16. Письменниця ... Барто. 17. Вага товару без упаковки. 18. Негативно заряджений іон. 19. Декоративний живописний твір для оздоблення стіни. 23. Стиль спортивного плавання. 25. Під'ємний механізм. 26. Співак-імпровізатор у казахів, киргизів. 27. Підводний човен. 29. Морська промислова риба з довгастоплоским тулубом. 30. Любитель і знавець витончених страв.
По вертикалі: 1. Старовинний іспанський народний танець з кастаньетами. 2. Ритм руху, рівномірність. 3. Різні види бігу, ходи коня. 4. Російський композитор ... Мусоргський. 7. Підмальовування фотознімка, негатива. 8. В артилерії — пункт на місцевості, за яким провадиться пристрілювання. 11. Відрізок прямої, що з'єднує вершини двох кутів багатокутника. 12. Наука, що вивчає структуру і рухи земної кори. 14. У математиці — двочлен. 15. Сузір'я в Північній півкулі неба. 20. Німецький композитор Йоганнес. 21. Залицання, кокетування. 22. Строфа з чотирьох рядків, поетичний твір-мініатюра. 24. У міжнародному праві — нерівноправний договір. 27. Нота. 28. Народний поет, співак і музикант у вірменів.

Відповіді на кросворд, вміщений у № 15, 2014 р.
Горизонталь. 7. Вакансія. 8. Командир. 9. Репутація. 10. Проза. 12. Манна. 13. Рація. 15. Аншлаг. 17. Хатинь. 18. Несесер. 21. Грація. 22. Атлант. 23. Каменя. 26. Рампа. 27. Рейс-федер. 29. Теренкур. 30. Біологія.
Вертикаль. 1. Гонор. 2. Ткаля. 3. Валторна. 4. Діоптр. 5. Порція. 6. Дисонанс. 11. Апликація. 12. Моторолер. 14. Цицерон. 16. Гінея. 17. Хурма. 19. Дромадер. 20. Аномалія. 23. Тайфун. 24. Андрій. 27. Ранчо. 28. Рулет.
Смішного
— Лікарю, в мене свербить рука. Це до зустрічі, чи до грошей?
— Це грибок...
***
— Лікарю, щось мені з оком не добре!
— А без ока, гадаєте, буде краще?